

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W4CZ294158	ImageGroup:	I4CZ294161
LCCN:	n/a	ISBN:	0

Title:	བློ་གསལ་སྟོན་མེ། blo gsal sgron me/
Author:	n/a
Descriptor:	copy made available from the library of tibetan works and archives. D34329
Original Publication:	n/a;
Place:	[s.l.]
Publisher:	sgang tog sa gnas bod mi 'i sku tshab las grub pa'i sku'i gya ston srung brtsi go sgrig tshogs chung
Date:	2015
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006.

7-3

D34329

ཨ་སློ་གསར་སློན་མེ།

A vision for the young minds

2015

༡༣༥༥ གཞུང་བཅས་སྤྱི་ཤིང་གཞུང་གྲུབ་པ་ལོང་ས་པ་སྐྱབས་མགོན་
 སྐྱེས་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་ནམ་དང་། གྲུལ་དབང་
 སྐྱེས་ལོང་ས་ནམས་དང་སྐྱེས་ལུལ་འབྲས་མོ་སྤྱོད་ས་དབང་གི་
 ཆོས་སྤྱི་ཤིང་འབྲེལ་ལམ་དང་། གྲུལ་མཆོག་བཅུ་བཞི་པ་
 ཆེན་པོ་སྤྱོད་ས་འདིར་མཛད་པ་ཐུག་ཇེ་ས་ཇེ་བསྐྱེད་ས་
 བཅས་ཀྱི་བྱང་རིམ་སྤྱིང་བསྐྱེད་སྤྱོད་གསར་སྤྱོད་མེ་
 ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

ཐོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

Class No.: 71-3

Acc. No. D: D 24329

LTWA (Manuscript)

DHARAMSALA. H.P.

སྐྱབས་དང་པོའི་སྐྱང་ཏོག་ས་གནས་འབྲས་མིའི་ཆོག་ས་འདུ་དང་།
 སྐྱང་ཏོག་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁང་ཐུན་མོང་ནས་
 ཐོག་ས་སྤྱི་གཙུག་ཅེས་སྐྱེད་ཞུས།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

དང་པོ།

ལྷ་ཁྱེད་མཆོག་སྐྱེས་པའི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་

མཛད་ནམ་སྤྱིང་བསྐྱུས།

༩ ལྷ་ཁྱེད་པ་ཀུན་གྱི་སྤྱིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་འཕགས་མཆོག་མིག་མི་འཇུག་
མིའི་ཤ་གཟུགས་སུ་བྱོན་པ་ཁ་བ་གངས་ཅན་པའི་མགོན་སྐྱབས་ལྷ་ན་མེད་
པའི་དབུ་ཁྲིད། འཇམ་སྤིང་ལྷ་ཁྱེད་པ་སྤྱོད་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་བདག་དང་
འཆེ་མེད་ཞི་བའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོ་སྤྱི་ནོར་ལོ་ལོ་ས་ལྷ་ཁྱེད་པ་མགོན་ཐམས་
ཅད་མཁུན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནི། སྟོན་པའི་འདས་ལོ་ ༡༩༢༩
བོད་ལྷ་ལོ་ ༡༩༠༣ རབ་བྱུང་ ༡༦ ཤིང་མོ་ཕག་བོད་ཆེ་ ༥ ཆེས་ ༥ ཟླ་
ལོ་ ༡༩༣༥ ཟླ་ཆེ་ ༢ ཆེས་ ༦ ཉིན། ཡབ་ཆོས་སྤྱོད་ཆེ་རིང་དང་ཡུམ་
བསོད་ནམས་མཆོའམ་བདེ་སྤྱིད་ཆེ་རིང་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་པོད་མདོ་སྐྱེད་ཁྱེད་
སྐྱེས་པའི་ཉེ་འགྲམ་སྐྱེད་འཆེར་ཞེས་པའི་གྲོང་གསེབ་ཆུང་དུ་ཞིག་ཏུ་བཀྲ་
ཤིས་པའི་མཆོན་མ་དང་བཅས་སྐྱེས་པའོ། སྐྱེས་ཆུང་དུས་ཀྱི་མཆོན་ལ་ལྷ་མོ་
དོན་གྲུབ་ཞུ།

དགྲུང་གངས་པའི་ལ་མེད་པའི་ཆེ་ལྷ་སྐྱེས་པའི་མཆོན་ལ་ལྷ་མོ་ལྷ་ཁྱེད་པ་
བྱུང་བ་སྐྱེས་པའི་ལོ་ཟླ་ལོ་ ༡༩༣༩ ལྷ་ཁྱེད་པ་བཅུ་གསུམ་པ་བྱུང་བ་སྐྱེས་ཆུ་
མཆོ་ (1876-1933) མཆོག་གི་ཡང་སྤྱིད་དུ། ལྷ་ཁྱེད་པ་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་
སྐྱེས་པའི་ལྷ་ཁྱེད་པ་བྱུང་བ་སྐྱེད་འཇམ་དཔལ་ལོ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ལྷ་ཁྱེད་པ་ཆེན་དཔལ་
བཟང་པོ་ (1912-1947) མཆོག་གིས་ངོས་འཛིན་ཞུས་ཐོག་བོད་ཀྱི་ལྷ་ཁྱེད་པ་
ལྷ་ཁྱེད་དུ་ཆིབས་ཞུས་བསྐྱེད། ལྷ་ཁྱེད་པ་ལྷ་ཁྱེད་པོ་ལྷ་ཁྱེད་པོ་ཆེ་ ༡ ཆེས་ ༡༩ ཟླ་ལོ་
༡༩༩༠ ཟླ་ཆེ་ ༡ ཆེས་ ༡༡ ཉིན་དགྲུང་གངས་པའི་དང་སྤྱིད་པའི་ལོ་

ཡུལ་སྐོར་པོ་ཡུལ་ཆེན་པོ་པོ་ཏེ་ཡར་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྤོལ་
 ཡུལ་སྐོར་པོ་ཡུལ་ཆེན་པོ་ཏེ་ཡར་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྤོལ་
 ཡུལ་སྐོར་པོ་ཡུལ་ཆེན་པོ་ཏེ་ཡར་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྤོལ་
 ཡུལ་སྐོར་པོ་ཡུལ་ཆེན་པོ་ཏེ་ཡར་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྤོལ་
 ཡུལ་སྐོར་པོ་ཡུལ་ཆེན་པོ་ཏེ་ཡར་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྤོལ་

ཕན་མེད་ལྟོང་ཡོངས་འཛིན་སྐྱེལ་བྲག་གི་རྒྱལ་གསུམ་པ་རག་དབང་
ལྷ་དང་ལུང་ལྟོང་པས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་མཆོད་རིན་པོ་ཆའི་ (1874-1952)

འཇམ་དཔལ་པུང་དཔལ་ཚུལ་ཤི་སྟོན་པ་བཞེས་ནས་མཚན་པ་རྗེ་བརྟན་པར་ས་
པུང་དཔལ་པུང་ཚུལ་ཤི་ལེས་བརྟན་པར་སྟུང་མཚན་ཞེས་གསེལ།

དགའ་ལོ་དྲུག་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཐོག་མར་ཐོད་ཡིག་སྟོན་སྟེང་གནང་རྒྱུ་
 དེ་ལས་ཐོག་མ་གནང་བ་ནས་བརྒྱུད་རིམ་བས་བརྟུན་ཏེ་ཡིག་གནས་དང་རྒྱག་
 ལ་སྟོན་པའི་ཁྱེད་གནང་། རྒྱག་པར་དགྲུང་གངས་བཅུ་གཉིས་ནས་ནང་དོན་རིག་
 ལེན་གནང་ལ་ཐོས་བསམ་སྟོན་གཉེར་གནང་པལོ་བཅུགས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
 ལ་ལྷན་ལ་ཕེབས་པའི་ལོ་ལག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལ་དན་ས་འབྲས་སྟེངས་དང་མེ་
 གཉིས་ལ་སྟེན་ཞུགས་གནང་། ཐོད་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དགའ་ངལ་ཡིན་ཏེ་ཆེ་བའི་
 རྒྱལ་ས་རྒྱགས་ལོ་རྒྱལ་ཐོད་རྒྱ་ ༡༠ ཆེས་ ༩ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལྷ་ ༡༡ ཆེས་

འཇམ་མཐུ་ལྷའི་ཡུང་བསྐྱེད་དང་། བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་
ལ་ཆེས་དཔུང་པོ་བཅུ་དྲུག་ལས་མ་མེད་པས་ཡུང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་མིང་ཆོས་མིང་གི་
འགས་འགན་དངོས་ལུ་བཞེས། ཤིང་པོ་རྩ་བོད་ཟླ་ ༡ ཆེས་ ༡༧ གྱི་ལོ་
༡༩༧༩ ཟླ་ ༡ ཆེས་ ༡༧ རིན་ཡོངས་འཛིན་སྐྱ་བགྲེས་ལ་སྐུ་བས་རྩེ་གར་རྩེ་
ཡུང་ལྷའི་ཡུང་བསྐྱེད་ཡུང་རྟོགས་རྣམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་ (1903-

འདྲ་ནས་དགེ་སྒོར་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་བསྐྱབ་སྡུང་བཞེས།

འགྲུབ་ལྷན་ཉིད་པའི་ལ་ཐེབས་པ་ས་མོ་ཁྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་མེ
འགྲུབ་ལྷན་ཉིད་པའི་ལ་ཐེབས་པ་ས་མོ་ཁྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་མེ

ཉེར་ལྷ་ལ་ཐེབས་པ་ས་མོ་ཕག་བོད་ཆེ ༡ ཆེས་ ༡༣ གྱི་ལོ་ ༡༥༥༩ ཟླ་ ༩
 ཆེས་ ༩༡ ཉིན་གཞུང་ཆེན་བཀའ་བོད་ལྷ་ལ་གསན་བསམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་
 འབྲས་ཏྲགས་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལས་ཆེན་མོར་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་དམ་
 བཅའ་ཡང་དག་པ་བཞེས། ལོ་དེའི་གྱི་ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༡༥ ཉིན་བོད་མི་སྤྱིའི་
 བདེ་ཅའི་ཆེད་འཕགས་ཡུལ་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་སུ་གསང་སྟབས་གྱིས་ཆེབས་
 བསྐྱར་བསྐྱངས་པ་ལས་གྱི་ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༣༠ ཉིན་རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་མངའ་
 སྡེ་ཨརུན་ཅལ་པ་དེ་ཤ་ཁུལ་གྱི་བོ་མཉེ་ལ་ས་གནས་སུ་ཞབས་སོར་བདེ་བར་
 འཁོད།

མི་རིང་བ་གྱི་ལོ་དེའི་ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༣༠ ཉིན་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་
 མ་ཡུའིར་ཞབས་སོར་འཁོད་ནས་ཐོག་མའི་བཅན་ཁྱོལ་བོད་གཞུང་གསར་
 འཛུགས་གནང་། ལུགས་པོ་གྱི་གྱི་ལོ་ ༡༥༥༠ ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༣༠ ཉིན་རྒྱ་
 རམ་ས་ལར་བཞུགས་སྟོས་གནང་། རྩ་མོ་ལོས་གྱི་ལོ་ ༡༥༥༣ བང་བོད་
 གཞུང་གི་གཞུང་ཞབས་གནད་ཡོད་རྣམས་དང་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་གསར་
 གཏོང་གིས། སེར་སྐྱ་མི་སྣ་འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ལྷན་འཛོམས་ཐོག་རིམ་བཞིན་
 བཅན་ཁྱོལ་གཞུང་གི་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་ལུགས་མང་གཙོ་ཆེད་ལྷན་ཅན་དུ་
 བསྐྱར་བཅོས་ཡང་ཡང་མཛད་དེ། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དང་། འཛིན་སྐྱོང་
 བཀའ་ཤག་ ཁྲིམས་ཞིབ་པ་བཅས་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་གྱི་དབང་ཆེད་འབྲ་
 མཉམ་ཆ་བཀོས་གནང་། བཅན་ཁྱོལ་བོད་གཞུང་གསར་འཛུགས་སྐབས་དེ་
 སྟོན་ལུགས་པོ་སྟག་གྱི་ལོ་ ༡༥༥༠ ལོར་འབྲས་ལྗོངས་སུ་བཞག་པའི་གསེར་
 དང་། དངུལ་ས་ཕག་རིན་བསྐྱར་བྱས་པ་རྣམས་པན་རྒྱབས་ཆེན་པོ་བྱང་། དེ་
 བས་རྒྱ་གར་དབུས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ས་གནས་གཞུང་གིས་མ་ཐུན་རྒྱུར་རོགས་
 རམ་ལ་བརྟེན་རིམ་བཞིན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་མི་ཉམས་
 སྤྱང་སྟོབ་ཆེད་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཙོས་གཏན་སྟོན་གཞིས་

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ཡལོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
 པོ་མཆོག་ནས་ཨ་རིའི་སྤ་གིང་ཁོན་འགྲོ་བ་མིའི་སྐོབ་ཐང་ལྷན་ཆོག་གས་སུ་བོད་
 རྒྱ་སྤྱོད་གས་གཉིས་དབར་གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་ཐད་ལོ་རྒྱས་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་
 ཞི་བའི་དོན་ཆེན་ལྷ་ཞེས་པ་ཡོངས་བྱུང་གསལ་བསྐྱབས་གནང་། ལོ་གཅིག་
 གི་རྗེས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཡལོང་ས་མཆོག་ནས་སི་
 ཏུ་མེ་བོ་རྒྱ་ཏུ་ལོ་རྩོམ་གྲོས་ཆོག་གས་ནང་ལྷན་གྱི་ཞི་བའི་དོན་ཆེན་ལྷ་ཞི་བ་སྤ་
 གསལ་བཀོད་གྱི་ལ། བོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་གནད་དོན་སྒྲོར་གྱི་གྲོས་འཆར་ཆ་
 ཆང་བ་ཞིག་བཏོན་གནང་མཛད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཕྱི་ཟླ་ ༥ ནང་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་
 འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་སྤ་བརྟན་ཡོང་བའི་ཆེད། མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་དང་
 མཐུན་པའི་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་ཀྱིས་འབྱུང་འབྱུར་
 བཀའ་སློན་ནམས་འདེམས་བསྐྱོད་ཐད་བསྐྱར་བཅོས་མཛད།

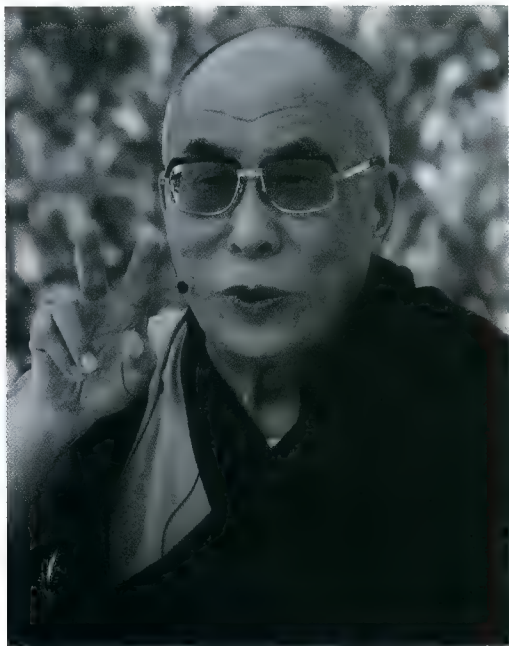
ལུགས་མོ་སྤུལ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ནང་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་བཞིན་བོད་
 ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཐེངས་དང་པོ་བཀའ་སློན་ཁྲི་བ་མི་མང་གིས་ཐད་ཀར་འདེམས་
 བསྐྱོད་ལམ་སྲོལ་གསར་གཏོད་མཛད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༩
 ཉིན་ཡལོང་ས་ལྷ་བ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་གཞུང་དཀའ་ལྷན་པོ་བྱང་དུ་
 འཇུགས་གནང་བའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྒྱུ་དབང་ཡོངས་རྫོགས་དེ། བོད་མི་མང་
 གིས་འོས་བསྐྱུ་བྱས་པའི་བཀའ་སློན་ཁྲི་བའི་དུས་བཀའ་ཤག་ལ་ཅིས་སྒྲོད་
 གནང་།

རབ་བྱུང་ ༡༧ ས་མོ་སྤུལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ལོར་
 མེའི་རྒྱལ་ས་ཨོས་ལོར་འཛམ་གླིང་གི་གནད་ཡོད་དཔོན་རིགས་ཆེ་དག་
 ཡོངས་ཀྱིས་སྐྱ་ན་མེད་པའི་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཏུ་
 བསྐྱར་ཏེ་ལོར་མེའི་ལོ་སྤུལ་གཟེངས་ཏུགས་ཆོག་སྐྱེད་ནས་ལོ་སྤུལ་ཞི་བདེའི་

བཟངས་རྟགས། མེ་མོ་ལྷག་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཨ་རིའི་
 ས་འཁོར་ལྷ་ལྷོ་ས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སྤྱད་ལྷན་པའི་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་ཆེན་
 མོ་ནས་ཆེས་མཐོའི་གསེར་གྱི་གཞེངས་རྟགས། ལུ་ཐོ་འབྲུག་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༩
 ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་དཔྱིན་ལུལ་རྒྱལ་ས་ལ་རྒྱན་གྱི་ས་གནས་སའ་ལུལ་
 བོད་ལ་དུ་འཛོལ་འཇོག་ཅེན་པོ་ལ་འོན་ཐེབས་ཅན་ས་ཨ་རིའི་འཇོག་པོ་ལ་འོན་ཞེས་པའི་
 སྤྱང་གྲགས་ཅན་གྱི་གཞེངས་རྟགས་བཅས་དེ་སྤྱར་མཆོད་སྤྱན་ལོངས་གྲགས་
 རྒྱ་གཞུང་ས་རྟགས་ལུལ་བར་དཔྱེས་ཞིང་བཞེས་པས་གཙོས། རབ་ལྗེ་ ༡༦
 མེ་མོ་ལྷག་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༥༥ བར་རྒྱ་གར་སྤྱུངས་ཉིན་དུ་གཙུག་ལག་སློབ་ཁང་
 ཆེན་མོ་ནས་མཁས་དབང་ཆེ་བསྟོན་གྱི་གཞེངས་རྟགས་ལུལ་བ་ནས་བཟུང་
 རབ་ལྗེ་ ༡༥ ལིང་མོ་ལྷག་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༧ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་སོག་
 ལུལ་གྱི་ཆེན་རིག་སློབ་གཉེར་ཁང་ནས་ཆེ་བསྟོན་གཞེངས་རྟགས་གནང་བའི་
 བར་རྒྱལ་ཕྱི་ལོ་གཞེངས་རྟགས་ཆེ་ཅུང་གུངས་བརྒྱ་དང་ལྷ་བརྒྱ་དང་གསུམ་
 བུལ་བཞེས་བསྐྱེད་སྤྱོད།

གཞན་ཡང་ལེ་ལུའི་ཟླ་ཆེན་སློབ་སོགས་ཆོས་ལུགས་གཞན་གྱི་དབུ་ཁྲིད་
 རབ་ལྷ་རྒྱ་གར་གྱི་མིང་སྟོན་དང་པོ་བཞེད་ནི་དུ་མཆོག་དབུས་མིང་སྟོན་དང་
 མིང་འཛོལ་རིམ་ལྱོན། ཨ་རིའི་མིང་འཛོལ་འབྲུག་བགྲེས་གཞོན། ཁི་ལིན་
 འོན་དང་ཨོ་ལུ་མ་སོགས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་སྤྱན་གྲགས་ཅན་གྱི་དབུ་ཁྲིད་ནམས་
 རབ་མཐུན་འབྲུན་བཅས། དེར་གྱི་ཆར་འཛམ་སྤྱིང་ས་ལི་ལོ་ལ་ཆེན་པོར་ལུག་
 བའི་གསུང་གི་མཛད་བཟང་སྤེལ་བའི་ཐོག་མགོན་པོ་མཆོག་གི་ལྷག་བསམ་
 ལྷགས་བསྟེན་གྱི་ལྷགས་འགན་གསུམ་སྟེ། འགོ་བ་མིའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཟང་སྟོན་
 མིང་མཐོང་སྤེལ་ཐབས་དང་། ཆོས་ལུགས་ནང་པན་ཚུན་དབར་མཐུན་འབྲེལ་
 མིང་མཐོང་གཉེན་རྒྱ། བོད་ཀྱི་ཅ་དོན་ཐོག་ལྷགས་ཁྱེད་བཞེས་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་

འགྲོ་དོན་བསྐྱེད་སྤྱོད་བ་ལས་གང་སྐྱ་མགོན་པོ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པའི་ངོ་
བོར་བཞུགས་བཞིན་པའོ།།

ལ་གོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་སྐུ་ཕྱེད་བཅུ་བཞི་པ་མཆོག་

ཐུལ་དབང་གོང་མ་རྣམས་དང་འབྲས་ལྗོངས་དབང་
ཚོས་སྲིད་གྱི་འབྲེལ་ལམ།

8

ཞབས་པད་བསྐྱོད་དེ། གྲུལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོར་འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་པ་ཆོས་
 རིག་འཛིན་སྟོན་སྐྱབ་ཀྱི་སྟོན་ས་པ་ཞབས་པད་བསྐྱལ་པ་རྒྱ་མཚོར་འཆོ་ཞིང་
 བཞེས་པའི་སྐྱ་ཆེ་བརྟན་བཞུགས། འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་ས་སྐོར་གིང་རོ་མཚར་
 ཅན་སོགས་དང་དག་སྒྲུང་རིག་འཛིན་སྟོན་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་བར་ཕྱད་ཀྱི་ཚུལ་
 ཏུ་ཕུལ་ཏེ། ཟབ་ཆོས་དེའི་ལུང་ཟིན་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ་བ་དང་།

གྲུལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ཟུར་ནས་ཏུ་སྐས་ལུལ་གྱི་ནལ་འཁྱོར་
 ཆེན་པོ་ལྷ་བཙུན་ཀྱན་བཟང་ནས་རྒྱལ་མཆོག་བཀའ་བབ་རིག་འཛིན་སྟོན་སྐྱབ་
 ཀྱི་ཆོས་བདག་གི་མགོན་པོར་མངའ་གསོལ་ཞིང་མེ་རྟོག་འཛོར་ཞེས་གསུངས་
 པ་དང་། ཡང་པ་གོང་ས་ཆེན་པོས་ཆོས་རྒྱལ་ཕུན་ཚོགས་ནས་རྒྱལ་མཆོག་
 སྐས་ལུལ་འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་ཐོག་མའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོར་རོས་འཛིན་
 དགའ་བསུའི་གཟེངས་བསྟོད། ཏུ་ལའི་ཆུ་མའི་ཕྱག་དཔེ་ཨ་ཤེ་སྐྱགས་མ་དང་
 བཅས་བཀའ་ཤོག། གཞན་ཡང་སྟོབ་དཔོན་བསྐྱའི་གཏེར་ཁྱོན་གྱ་རུའི་དབུ་ཞུ།
 གྱ་རུའི་མགུལ་ཕུར་གྱིན་ཆེན་ཅན། གྱ་རུའི་སྐྱ་ཆབ་བྲེ་མ་ཨ་ཁྱོང་ལས་བྱུབ་
 པའི་གྱ་རུའི་སྐྱ་བརྟན་བཅས་ཕྱག་རྟགས་སུ་གསོལ་རས་བསྐལ་ཞེས་གསལ།

ཡང་བྱེ་ལོ་ ༡༦༦༠ ལྷགས་པོ་བྱེ་བོད་རྒྱ་ ༦ ཆོས་ ༩ ལ་གྲུལ་
 དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ལྷ་དཔོན་ཆོས་དབྱིངས་
 ལྷན་བྱུབ་ (?) - 1684) ཀྱི་བསྐྱལ་རོར་དགྲུང་གངས་ལྔ་ལ་ཐེབས་པའི་ལྷ་བཙུན་
 ནས་མཁའ་འཛིན་པ་མེད་ཀྱི་སྐྱ་ཐེང་གཉིས་པ་མཆོག་སྐྱ་ཆེ་ཕུན་ཏུ་འཆོ་
 བཞེས་ཀྱི་བརྟན་བཞུགས་ཤིག་དང་། ལོ་དེའི་བོད་རྒྱ་ ༩ རང་ཆུང་མིང་རིན་
 པོ་ཆེའི་གཙུག་ཕྱད་བཞེས་ཏེ་མཆོན་ཏུང་ག་དབང་ཀྱན་བཟང་འཛིན་པ་མེད་
 (1656-1675) ཅས་གནང་། ཡང་ལོ་དེའི་བོད་རྒྱ་ ༡༡ ཆོས་ ༩ ནས་ གྲུལ་
 དབང་ཆེན་པོས་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་ཆེ་སྐྱབ་འཆི་མེད་དཔལ་སྟེར་
 ཀྱི་ཆེ་དབང་བསྐྱར། རེས་ལོའི་བོད་རྒྱ་ ༥ ཆོས་ ༣ ལ་དགྲུང་གངས་རྟག་ཏུ་

[illegible]

བྱི་ལོ་ ༡༧༠༠ ནང་འབྲས་ལྗོངས་ཆོས་རྒྱལ་སྐུ་ཐོག་གསུམ་པ་ཕྱག་རྒྱུ་
 རྣམ་རྒྱལ་ (1686-1717) གྱི་སྐུ་དུས་སུ་ཁྱིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་འབྲུག་ལུ་
 གས་བཅན་འཛུལ་དུ་མ་བྱུང་བས་མཐར་ཆོས་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་
 པ་གསལ་སྟབས་གྱི་ལམ་ནས་བོད་ལྗོངས་རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་ཕྱོགས་སུ་ཕྱོས་ཕྱོལ་
 སྐབས། གྱི་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཐོང་དུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་ལ་
 ཞབས་བརྟགས་རོགས་རམ་གྱི་འཕོད་བསྐྱལ་ཁྱུས་པ་ལྷ་སར་ཅིས་ཁང་དུ་
 ཡིག་ཅིས་དང་ཤེས་རིག་སོགས་ལ་སློབ་གཉེར་མཐར་སོན་མཛད། རྒྱལ་སྐུ་
 གཞོན་ནུ་མཆོག་ལ་བོད་གཞུང་ཅིས་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་བསྐྱལ།

གྱི་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྐུ་ཐོང་བརྟན་པ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ (1708-1757)
 མཆོག་ནས་རབ་བྱུང་ ༡༩ ཕྱགས་མོ་བྱ་བྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ལ་འཁྲུངས་པའི་ལྷ་
 བཅོན་སྐུ་ཐོང་བཞི་པའི་གཙུག་ཕྱད་བཞེས་ཤིང་མཆོན་དུ་ཀྱན་བཟང་འཛིགས་
 མེད་རྒྱ་མཆོ་ (1741-1763/64) ཞེས་གནང་། གྱི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པ་སྐུ་ཐོང་བཅུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོའི་ (1876-1933) སྐུ་དུས་སུ།
 འབྲས་ལྗོངས་ནང་དཔེན་ཇི་འི་ཐེ་བྱུས་བྱེད་བཞིན་པ་ལྟེ་བྱི་ལོ་ ༡༩༧༠-༩༠
 ནང་འབྲས་ལྗོངས་སློན་ཆེན་རྣམས་དང་སླ་ཆེན་རྣམས་གྱི་འཕོད་བསྐྱལ་ཡང་
 ཡང་ཁྱུས་པར་བཞེན་བོད་གཅེང་ཁྱལ་གྲོ་མོ་རྒྱ་འབྱེད་སྐུ་བཞུགས་གནང་ཡོད་
 པའི་འབྲས་ལྗོངས་ཆོས་རྒྱལ་སྐུ་ཐོག་དགུ་པ་མཐུ་སྟོབས་རྣམ་རྒྱལ་ (1860-
 1914) མཆོག་ལ། འབྲས་ལྗོངས་གཞུང་གིས་རེ་བསྐྱལ་ལྷ་ས་རྒྱ་གར་
 བརྒྱལ་འོ་སྤྱི་ཁབ་གཞོན་པ་བརྒྱད་ཐོབ་པའི་སྤང་པོ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་སློ་
 ཕྱགས་སེམས་ཅན་འགའ་དང་འབྲུལ་རྟེན་ཁག་བཅས་འབྲས་ལྗོངས་ནས་མི་
 ཆེན་སྐུ་དག་འགའ་ཤས་བོད་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཐེབས་ཏེ་གྱི་རྒྱལ་དབང་མཆོག་
 གི་བྱང་དུ་འབྲུལ་ལམ་ཁྱུས།

12

ཁབ་བལ་འབྲུག་སོགས་ནས་བཅན་འདྲེས་གིས་ཟིང་འབྲུགས་བྱང་སྐབས་བར་
 བཞུགས་གནང་སྟེ་ཞི་བདེ་མཐུན་ལམ་གི་འདྲུགས་སྐྱོན་གནང་བ་སོགས་གི་ལོ་
 རྒྱུས་འབྲས་ལྟོངས་གི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཟེར་ཁག་ཏུ་གསལ་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ཕགོང་ས་མཆོག་ལ་འབྲས་ལྟོངས་ཚས་རྒྱལ་
 བཅུ་གཉིས་པ་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ནས་རྒྱལ་མཆོག་ནས། རྒྱལ་བོད་གི་ཤེས་རིག་
 ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་འདྲུགས་སྐྱོན་འཆར་ངེས་སྐྱོན་བསྟར་ཞུ་བཞིན་པ།

འཁྱུལ་མཆོག་བརྩ་བཞི་བ་ཆེན་པོས་སྒྲུངས་པའི་དེར་མཐོང་བ་
བྱུང་ཤིང་ས་ཇི་བསྐྱུངས་སྟོང་།

མཆོག་པོ་དེ་གི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཆེད་མེད་ས་གནང་བ་ལྷན་
ས་མཆོག་ལྷ་ལྷན་ནས་ཆིབས་བཞེགས་གིས་གཞིས་ཀ་ཅེ་བརྒྱད་ལྷོ་མོ་
ལེན་པ་འབྲས་པར་ན་མོས་ལ་ས་མཆོག་ས་ལྷ་ རྒྱ་གར་གཞུང་གི་སྤྱི་ཁབ་
ལྷ་ས་པར་འབྲས་ལྷོང་ས་རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་མཆོག་ནས་མཆོག་ས་འདི་ལྷོ་ལེན་
པ་ཞབས་སོར་འཁོད། དེའི་རྒྱལ་མོ་མཆོ་འཁོར་བཞུགས་འདགས་
པའི་ལྷོ་ལེན་འབྲས་ལྷོང་ས་རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་འོག་རྒྱ་ཆིབས་མོན་གིས་འབྲས་
ས་རྒྱལ་པོའི་མོ་པར་གཞུག་ལག་ཁར་ཆེན་པོར་ཞབས་པད་འཁོད། རྒྱ་

གང་གི་རྒྱལ་ས་དེ་མྱོང་སངས་རྒྱལ་གྱི་དུས་སྟོན་སྤང་བཅིའི་མཛད་སྟོན་དང་
 འབྲེལ་ནང་པའི་གནས་མཆོག་བཞིའི་གཙུག་གནས་ཆེན་ཁག་ཞིབ་མཇུག་
 གནང་རྒྱུ་། འབྲས་ལྗོངས་བརྒྱད་རང་ལུལ་ཐོད་སྟོགས་སུ་ཆེབས་ཞལ་
 བརྒྱུར་སྐབས་ན་ཆོས་པའི་རི་ཅེར་གངས་བབ་ཆེ་བས་ཐོད་ཀྱི་ཐེབས་ལས་མ་
 རྩེ་བར་རྒྱ་གཅིག་མིན་ཅམ་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་ས་སྐར་རྟོག་ཏུ་རྒྱ་གར་དབུས་
 གཞུང་དང་། འབྲས་གཞུང་གི་སྡེ་ལེན་ཟབ་རྒྱས་ལོག་བཞུགས་འཇགས་
 གནང་། སྐར་རྟོག་ཐོ་བྲང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྐྱབ་བཞུགས་གནང་རིང་འབྲས་
 ལྗོངས་ཆོས་རྒྱལ་ཡབ་སྲས་སྐྱུ་འཁོར་དང་། འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་མི་
 དག་ནམས་དང་དད་ལྡན་མི་མང་སྟོང་སྟག་འགའ་བཅས་ལ་གསུང་ཆོས་དང་
 མཇུག་ཁ་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་བར་མཛད།

སྐབས་དེར་ལོ་མང་སྟོན་ནས་འབྲས་གཞུང་ལ་རྒྱལ་སྲས་རྒྱ་མ་དབལ་ལྡན་
 རོན་བྱུང་ནས་རྒྱལ་མཆོག་ནས། བསྟན་རོན་ལྷག་བསམ་བཟང་པོས་འཕགས་
 ཐོད་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་བསྟན་གཞུང་ལུགས་ཡོད་རྟོ་ཅིག་བཞུགས་པའི་ནང་པའི་
 དཔེ་མཛོད་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་གསར་འཛུགས་གནང་རྒྱུའི་སྒྲུགས་འཁུར་ཆེ་
 བཞེས་བསྐྱུངས་ཏེ། འབྲས་ལྗོངས་སྐར་རྟོག་ཤེད་ལེའི་ཉེ་འདབས་རྩོད་ལྷ་
 ཞེས་པའི་ས་གནས་སུ་གསར་བཞེངས་གནང་རྒྱུར་སྒྲུགས་གཏན་འཁེལ་བ་དང་
 དུས་མཚུངས་པ་ལྟེ། མེ་པོ་སྤེལ་ཐོད་རྒྱ་ ༡༩ ཆེས་ ༡༠ རྩེ་ལོ་ ༡༩༥༥ ལྷ་
 རྒྱ་ ༩ ཆེས་ ༡༠ ཉིན་ལོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཐོག་
 མར་ས་འདུལ་བྱིན་འཕེབས་མཛད་ཐོག་ །གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་ནམ་རྒྱལ་
 ཐོད་ཀྱི་ཕེས་རིག་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་མང་གཞིའི་བྱར་རྩོད་གཏིང་གནང་མཛད་
 པའི་བཀའ་འདྲིན་བསྐྱུངས་ཤིང་། སྟོར་ཉིས་འབྲམ་ལྷག་རིན་ཐང་གི་སྒྲུག་དཔེ་
 ཐོགས་སྐྱབ་གསུང་སྒྲུགས་ཉིན་དགོན་རིགས་ཁག་ཞལ་འདེབས་སུ་གསོལ་རས་

ཅེད་ཐང་དུ་དད་ལྡན་མེད་སྐྱེ་པོ་མོ་ཡོངས་ལ། རྒྱལ་སྤྱི་དཔལ་ལྷན་གསལ་མེད་
 བཟང་པོས་ (1295-1369) མཛད་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་ལག་ལེན་པོ་བདུན་མའི་
 བཀའ་ཁྲིད་དང་། འཕགས་པ་སྐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་བཅས་བསྟུལ། ཕྱི་
 ཆེས་ ༡༠ ཉིན་བྱང་འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་ལམ་སྟོགས་པ་ལྟག་པོ་རྩ་རིར་ཡོད་
 པའི་ཆོས་རྒྱུ་གཏིང་སྐྱེས་དགོན་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་བྱེད་བཅུ་པ་ཨོ་རྒྱལ་ཕྱིན་
 ལས་ཀྱན་བྱུང་། (b.1961) མཆོག་གི་ཆོས་སྡེ་དགོན་བྱང་ཨོ་རྒྱལ་མདོ་
 རྒྱགས་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་དགོན་པའི་ཐོག་མའི་ས་གཞི་བྱིན་བརྒྱབས། རོང་
 ཉིད་ས་རོང་ཆོས་ཆོགས་ཀྱི་དགོན་པར་ཤེར་བྱིན་བརྒྱད་སྟོང་པའི་བཀའ་ལྷུང་
 གནང་། དེ་ནས་འབྲས་གཞུང་ལག་ཤེས་བཅོ་བྲལ་དང་། མོ་བྱང་གཙུག་ལག་
 ཁང་། ཐེན་པ་ལམ་དུ་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་དུར་ཁྲོད། དཔེན་ཅན་སྟོབ་བྲ། དཔེན་
 ཅན་དགོན་པ། མོ་མོ་བཀའ་བརྒྱད་དགོན་པ། བོད་ལྷ་གསོལ་ས་བཅས་སུ་
 གསུང་ཆོས་དང་གཟིགས་སྒྲོར་གནང་། ཕྱི་ཆེས་ ༡༡ ཉིན་སྤང་ཉོག་ལེ་ལུ་
 རལི་རྩོད་ལུ་ཉི་འགྲམ་དུ་ཉེན་གཞི་བྱས་པའི་ལྷ་སྐབས་རྒྱུ་ཆེན་རིན་པོ་
 ཆེ་སྐྱེ་བྱེད་བཞི་པའི་ (b.1927) བྱེས་ཀྱི་གདན་ས་གསང་ཆེན་དངོས་བྱུང་
 དཔལ་འབར་སྤྱིང་མཆོད་ཉེན་དགོན་དུ་ཞབས་བཅགས་ཅིང་། སྐབས་དེར་
 མཁའ་འགྲོ་རིན་པོ་ཆེ་བརྒྱ་བདེ་ཆེན་ (1923-5/9/2006) མཆོག་གིས་
 གསོལ་ཆོགས་གཟབ་རྒྱས་ལུ་བར་དཀྱེས་བཞེས་མཛད། དེ་བཞིན་འབྲས་
 གཞུང་སྤྱི་འབྱུང་བཤད་བྲ་བྱུང་བསྟན་མདོ་རྒྱགས་ཆོས་སྤྱིང་གི་གྲ་རུ་ལྷ་ཁང་
 དང་། འབྲས་ལྗོངས་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཉམས་ཞིབ་ཁང་། ལེ་ལུ་རལི་བོད་
 གཞུང་གྲ་རུ་སྐྱེ་འབྲམ་ལྷ་ཁང་བཅས་སུ་གཟིགས་སྒྲོར་གནང་། ཉིན་དེའི་ཕྱི་

ཕྱི་མཆོམས་སུ་དབལ་འཁྱོར་རྣམ་རྒྱལ་ཅིང་ཐང་དུ་དབྱིན་སྐད་ཐོག་གསུང་
 ཚེས་བཀའ་ཅིན་བསྐྱེད་ས།

ཕྱི་མཆོམས་སུ་དབལ་འཁྱོར་རྣམ་རྒྱལ་ཅིང་ཐང་དུ་དབྱིན་སྐད་ཐོག་གསུང་
 ཚེས་བཀའ་ཅིན་བསྐྱེད་ས།
 ཕྱི་མཆོམས་སུ་དབལ་འཁྱོར་རྣམ་རྒྱལ་ཅིང་ཐང་དུ་དབྱིན་སྐད་ཐོག་གསུང་
 ཚེས་བཀའ་ཅིན་བསྐྱེད་ས།

ཕྱི་མཆོམས་ ༡༣ ཅིན་འབྲས་ལྗོངས་ལ་ཞེས་པའི་ས་གནས་སུ་ཡོད་པའི་
 བཅོམ་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཀྱན་པན་སྤྱིང་བཅས་སུ་གཟིགས་སྒྲོར་
 བཅོམ་བྱོལ་རྣམས་ལ་བཀའ་སློབ་གཟབ་རྒྱས། ཕྱི་མཆོམས་ ༡༣ ཅིན་འབྲས་
 ལྗོངས་དགོན་སྡེའི་གཙོ་བོ་གསང་ཆེན་བསྐྱེད་པ་ལ་ཅི་དགོན་བཅས་སུ་ཞབས་
 བཅགས་ཤིང་དད་ལྡན་སྡེ་བོ་མང་པོར་གསུང་ཆོས་དང་མཇལ་ཁ་བཅས་བཀའ་

རིན་པལ་ལ། བྱི་ཆེས་ ༡༩ ཉིན་འབྲས་རྒྱལ་ཁུངས་ཏུ་ཡོད་པའི་སྐུ་ལྷ་ལ་
 འདིའི་སྤྱག་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ལྟོ་མཁའ་འགྲོ་གསང་སྤྱག་དང་ཚྭ་ཆུ། འབྲས་
 ལྗོངས་གནས་ཀྱི་ལྷེ་བ་བྲག་དཀར་བཟ་གིས་སྤངས། སྐབས་དེའི་འབྲས་
 ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱད་སྦྱོར་རྟོ་མི་རེ་ཨེ་ཆ་ཏེ་ཡེ་ཡར་ཁན་མཆོག་དང་སྒོན་པོ་གཙོ་བོ་
 ཨེན་སྲི་བན་ཏེ་མཆོག་གི་གཙོ་སྒོན་པོ་ནམ་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཆེས་
 མཐོའི་དཔོན་རིགས་ཁག་བཅས་ལ་མཛུལ་འབྲད་གནང་། བྱི་ཆེས་ ༡༥ ཉིན་
 གྱི་སྤྱོད་དཔལ་ལྔ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ (5/6/1924-5/11/1981)
 མཆོག་གི་གདན་ས་རུ་མ་བཏེགས་དགོན་པར་ཞབས་སོར་འཁོད། བྱི་ཆེས་
 ༡༦ ཉིན་གྱི་སྤྱོད་དགོན་པའི་སྐུ་ལྷ་དགེ་འདུན་པ་ནམས་ནས་གྲུ་བྱེ་མཆོན་
 བརྒྱད་ཀྱི་གར་འཆམས་གཟིགས་འབྲལ་ཁྱུ་རྗེས་བྱི་རྩོའི་ཆུ་ཆོད་ ༡ རོག་
 ཀ་སྤྱག་ཕྱོགས་སུ་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱར།

འབྲས་ལྗོངས་མངའ་སྡེ་གཞུང་གིས་གདན་ཁྱེད་གནང་བ་བཞིན། རབ་བྱུང་
 ༡༧ ལྷ་མོ་བྱ་བྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ བྱི་ཟླ་ ༣ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་སྤྱག་རྟོག་ར་ནས་མ་
 ལི་བརྒྱད་འབྲས་རྒྱལ་ཁུངས་ལྗོངས་གནས་མཐོའི་བྲག་དཀར་བཟ་གིས་སྤངས་
 སུ་ཞབས་སོར་འཁོད། གནས་ཆེན་དེར་ཉིན་གངས་ལྷ་ཡི་རིང་སྤྱ་འགྱུར་བྱང་
 གཏེར་རིག་འཛིན་གདུང་སྤྱབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་གྲུ་བྱེ་ཆོགས་འབྲལ་གྱི་དབྲུ་
 བཞུགས་དང་། སྐུ་མཆོམས་ལྷགས་ཐུན་བཅས་མཛད། བྱི་ཆེས་ ༡༧ ཉིན་
 བཟ་གིས་སྤངས་ནས་རྒྱལ་ས་སྤང་རྟོག་ཕྱོགས་སུ་ཆེབས་བསྐྱར་བསྐྱུངས་
 སྐབས་ཐེབས་ལམ་དུ་ལྟོ་འབྲས་ལྗོངས་ས་གནས་ལྟོ་ཞིང་དུ་ཡོད་པའི་པོན་པོ་
 ལུ་རི་ཞིང་གཡུང་བྱང་ཀུན་གྲགས་སྤིང་དགོན་པར་དམིགས་བསལ་གཟིགས་
 སྒོར་དང་། ར་བང་ལ་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཀུན་པན་སྤིང་དུ་མི་

[illegible]

[illegible]

འབྲས་ལྗོངས་ནང་པའི་ཚོགས་པ་བསྐྱད་དང་། སྤང་ཉོག་ས་གནས་མོད་
མིའི་ཚོགས་པ་རྒྱལ་ཁྱབ་མོད་ནས་རི་ལྗོངས་གསོལ་པ་བཟུང་པའི་དེ་འབྲས་

[illegible]

གཉིས་ཀྱི་གཙུག་ལྷན་པོ་རྣམས་པ་དང་། འབྲས་གཞུང་གི་ཆེས་མཐོའི་དཔོན་
 རིགས་ཁག་། དེ་བཞིན་མངའ་སྡེའི་མཁམས་དབང་བཅས་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱུ་
 བའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་པོ་བྱམས་པ་དང་སྤྱི་ཇེ་སོགས་ཀྱི་སློར་དབྱིན་སྐད་ཐོག་
 གསུང་བཤད་དང་བྲི་བ་བྲིས་ལན། མངའ་སྡེའི་འཛིན་སྐྱོང་སོགས་ཀྱི་སློར་
 ལའང་བཀའ་སློབ་བཀའ་བྲིན་བསྐྱུངས། ཕྱི་ཆེས་ ༡༥ ཉིན་འབྲས་ལྗོངས་པོ་
 བྱང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། འབྲས་ཤར་རང་ཀ་སྤྱིང་རྒྱུ་དུ་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་
 ཆོས་རྒྱུ་རྩུར་མང་གར་དབང་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་སྤེང་བཅུ་གཉིས་པ་བསྟན་པ་རྣམས་
 རྒྱལ་སྤྱིན་ལས་ (b.30/6/1965) མཆོག་གི་གདན་ས་དབལ་ཀྲུང་ལེ་རྩུར་མང་
 བཤད་སྐབ་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་དགོན་བཅས་སུ་གསུང་ཆོས་དང་བཀའ་སློབ་
 བསྟུལ། ཕྱི་ཆེས་ ༡༦ ཉིན་སྐད་རྟོག་ཉེ་འདབས་ཅན་མ་རིར་རྟེན་གཞི་བྱས་
 པའི་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པའི་རི་བོ་དགེ་
 ལུན་པའི་གདན་ས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན། སེར་བྲེས་འགྲོ་མན་སྤྱིང་དགོན་པ་
 རྟེན་བརྟེན་པར་བཅས་གསར་བཞེངས་ལེགས་བྱུང་གྱི་དབུ་འབྲེད་རྟེན་འབྲེལ་
 དང་འབྲེལ། བོད་མི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་ལྡན་སེར་སྐུ་རྣམས་ལ་གསུང་
 ཆོས་དང་བཀའ་སློབ་བཀའ་བྲིན་བསྐྱུངས། ཕྱི་ཆེས་ ༡༧ ཉིན་ཁོ་ཙོ་བཀའ་
 བརྒྱད་ཆེ་མཆོག་སྤྱིང་དགོན་དུ་ཞབས་བཅགས་བཀའ་བྲིན་ཆེ་བར་མཇུག་
 ཆེ་བས་བསྐྱུར་འདིའི་སྐབས་གྲུ་ཅུ་སྐུ་འབྲུམ་སྟག་ལུང་གསང་ཆོས་དགོན་
 དུ་འདེད་ཞབས་བཅགས་གཟིགས་བསྐྱོར་བསྐྱུངས།

འབྲས་ལྗོངས་མངའ་གཞུང་གི་བཀོད་ཁྲབ་པོ་རྣམས་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་ཤེས་
 རིག་ཉམས་ཞིབ་ཁང་ནས་གོ་སྐྱིད་ཞུས་དོན་བཞིན། ལུགས་པོ་སྟག་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༧༠ ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ཆེས་ ༡༥ རྒྱ་ཆོད་ ༡༠ ཐོག་ཉིན་གངས་དགའི་རིང་ཀ་
 སྟག་ནས་མཁའ་ལམ་བརྒྱད་འབྲས་རུབ་པད་སྤྱིང་གནམ་ཐང་དུ། མངའ་སྡེའི་
 རྩོན་པོ་གཙོ་བོ་རྟོག་པར་བ་ལྟ་མར་ཅམ་སྤྱིང་མཆོག་གི་གཙུག་ལྷན་པོ་

ཡི་ཆེས་ ༣༠ བས་ ༣༣ བར་སྡེ་ཅིན་གསུམ་རིང་འབྲས་གཞུང་གི་
འབྲས་འབྲེལ་མཐུན་འབྲུང་ཆེ་བའི་ཆོག །སྤྱང་རྟོག་ཅིན་ཉར་ཆོག་ས་ཁང་ནང་
འབྲས་འབྲེལ་ཐོང་བྱི་ཤེས་རིག་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་གོ་སྐྱེལ་ལོག་ བར་སྡེ་འཛིན་
སྤྱང་འབྲས་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུར་མཆོག་དང་མང་སྡེ་འཛིན་ཆོན་ཆེན་མཆོག་ཀླམ་
པ་ཉེས་པ་ཆོས་ཆོན་པོ་ཀླམ་པ་དང་། འབྲས་གཞུང་གི་ཆེས་མཆོང་དཔོན་

རིགས། རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་དབང་ཁག་གངན་འཛོམས་པའི་རྒྱལ་
 སྤྱིའི་ཚོགས་འདུ་ཆེན་མོར་ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལས་བྱངས་པའི་ལྷ་
 གྲུབ་དང་། དེར་དུས་ཆོན་རིག་གཉིས་དབར་སྤྱི་ལ་སྤྲོན་པའི་འབྲེལ་ལམ་ཇི་
 ཡོད་སྐོར་གྱི་བརྗོད་གཞིའི་བཟོ་སྤྱོད་ལྷག་པོར་གནང་བའི་ཉིན་དང་པོ་དང་
 མཐའ་མའི་གཙོ་མགོན་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་བཀའ་བློན་བསྐྱུངས། ཕྱི་ཆེས་ ༡༡
 ཉིན་སྐར་རྟོག་དཔལ་འབྱོར་རྣམ་རྒྱལ་ཅེད་ཐང་དུ་དད་ལྡན་ཆོས་ཁྱབ་སེར་སྤྱི་
 བོ་མོ་བརྒྱད་ཁྲི་ལྷག་ལ། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ (བརྒྱ་ལྷག་དང་པོའི་
 རང་བྱུང་) གྱིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འབྲེལ་གྱི་བཀའ་ཁྲིད་དང་། ཉིན་
 རྒྱལ་ཐེན་རྟོན་ཉི་འགྲམ་མེ་རྟོག་འབྲེལ་ས་སྟོན་ཁང་དུ་གཟིགས་སྐོར་གནང་།
 ཕྱི་ཚེས་ ༡༢ ཉིན་མཛོ་མཆོམས་སུ་རྣམ་རྒྱལ་པོད་གྱི་ཤེས་རིག་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཚོགས་
 ཁང་ནང་འབྲས་ལྗོངས་མི་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་གཞོན་སྤྱི་ས་རྣམས་ལ་ཆོས་
 དང་ཤེས་ཡོན་སོགས་གྱི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་ཕན་ཚུན་བཟོ་སྤྱོད་ལྷག་པོར་
 གནང་། ཕྱི་ཆེས་ ༡༣ ཉིན་སེར་སྤྱི་བོ་མོ་ཆོག་འབྲུམ་འགལ་བའི་འདུ་
 འཛོམས་སར་གསུང་ཆོས་དང་ཐུགས་སྦྱོབ་ཡང་སྤྱིང་ཀུན་འདུས་གྱི་སྐོར་ས་ཆེ་
 དབང་བཅས་བཀའ་བློན་བསྐྱུངས། མགོན་པོ་མཆོག་ལ་མངའ་གཞུང་དང་དད་
 ལྡན་སྤྱིན་བདག་བཅས་ནས་བཀའ་བློན་གཏང་རག་དང་སྤྱི་ཆེ་ཞབས་པད་བརྟན་
 པའི་བརྟན་བཞུགས་བསྐྱར་འབྲུལ་ཁྱེས། ཆིབས་བསྐྱར་འདིའི་སྤྱོད་པ་ཚན་མ་
 རིར་སེར་བྱེས་འགོ་ཕན་སྤྱིང་དགོན་དང་། འབྲས་ལྗོངས་པོ་བྱང་གཙུག་ལག་
 ཁང་། བོ་རྩོ་རྩ་རིར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་དགོན་བྱང་ཨོ་རྒྱན་མདོ་སྤྲུགས་ཆོས་
 འཁོར་སྤྱིང་བཅས་སུ་ཞབས་བཅགས་གཟིགས་སྐོར་བཀའ་བློན་ཆེ་བར་མཛད།
 ཕྱི་ཆེས་ ༡༤ སྤྱི་ཚེས་མཆོམས་སུ་ཤི་ལི་གྲུ་རི་ཉི་འགྲམ་ས་ཁུ་སྤྱི་རར་རྟེན་
 གཞི་བྱས་པའི་སྤང་རྒྱུད་དགོན་པར་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱུངས།

འབྲས་ལྗོངས་མངའ་སྡེ་གཞུང་ནས་གསོལ་འདེབས་ཞུས་པ་བཞིན།
 ལྷན་ཁྲུང་བརྒྱུད་རྒྱུ་མི་མང་ཡོངས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྐལ་
 བཟང་དུས་སྤེལ་པར་བརྟེན། ཚུ་མོ་སྐལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་
 ༡༨ ཉན་པ་སྤྱི་ཙོར་པ་ཡོངས་པ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཉིན་གསུམ་ཀྱི་
 མཆོང་འཕྲིན་ཆེད། རྒྱལ་ཏོག་ར་ནས་མཁའ་ལམ་བརྒྱུད་འབྲས་སྣོ་ར་བང་ལ་
 ལཱ་མ་ཐང་དུ། མངའ་སྡེའི་སློན་ཆེན་ཏོག་ཏུ་པ་མང་ཀྱི་མར་ཅམ་གྱིང་མཆོག་
 ལོ་གཅིས་སློན་པོ་རྣམ་པ་དང་། མངའ་སྡེའི་བྱང་ཆེ་ཆེན་མོ་རིག་འཛིན་དབང་
 མོ་མཆོག་སོགས་གཞུང་གི་ཆེས་མཐོའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་དང་། གསང་
 ཅན་བརྒྱ་ལང་ཆེ་དང་ར་བང་མ་ཁི་ཆོས་འཁོར་གྱིང་གི་སྐྱ་བྱ། །དེ་བཞིན་ར་ལང་
 ར་བལ་ཆེན་ཆོས་གྱིང་དཔོན་གྱི་མཁན་སྐལ་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་སྟེ་
 སློན་ཆུང་དང་མཆོད་རྟེན་སྤྱོད་ཆོགས་ཐོགས་པ་དང་བཅས་ཀྱི་ཕེབས་བསྐྱབས་
 རབས་སོར་འཁོད། ཕྱི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོའི་མཆོམས་ར་བང་ལ་ས་
 ལཱ་ས་སྤུ་མངའ་གཞུང་ནས་གསར་བཞེངས་ལེགས་བྱུང་ཐེན་པའི་སློན་པ་
 ལུག་སྐལ་པའི་སྐུ་བརྒྱན་ཏ་སྤྲ་ག་ཏ་ཆལ་ཞེས་པ་མཐོ་ཆད་མིཏ ༡༣༥ ག ༥
 ཡོང་པ་དེའི་འདུལ་ཁང་ནང་པ་ཡོངས་པ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་དབུས་བཀའ་
 བརྒྱུད་བསྐྱེད་པའི་གསལ་ལུང་པ་སྐབས་ཇེ་མཆོར་ཕྱག་ལྷོ་གྱི་བྱང་པ་རྒྱལ་ཆབ་སྐུ་
 ཡང་བརྒྱ་གཉིས་པ་གྲགས་པ་མི་འགྲུར་གོ་ཆ་རིན་པོ་ཆེ་ (b.15/07/1954)
 མཆོག་དང་ཇེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་ཆོགས་ར་ལང་དབལ་ཆེན་ཆོས་གྱིང་དཔོན། ར་ས་
 རམ་རྒྱལ་བྱ་ཆོང་བཅས་ཀྱི་སྐྱ་སྐལ་དགེ་འདུན་འདུས་པ་རྣམས་ནས། དཔལ་རྩོ་
 ར་བང་པའི་སྟོན་ས་རབ་གནས་ཀྱི་ཆོགས་དགེ་ལེགས་ཤིས་པའི་མེ་ཏོག་
 གསར་བུ་འབྱེད་མཆོད་སྟོན་ཆེ་བ་ཞིག་བསྐྱུངས། སྐབས་དེར་མངའ་སྡེའི་
 སྤྱི་ཚོལ་བལ་མི་གི་ཁྱ་སྟ་སིང་མཆོག་ མངའ་སྡེའི་སློན་ཆེན་མཆོག་རྣམ་
 གཉིས་གཅིས་སློན་པོ་རྣམ་པ་བཅས་མཉམ་བཞུགས་གནང་ཡོད། ཉིན་གྱིང་

དད་ཅན་གྱི་སེར་སྐྱ་མོ་མོ་སྤྲོད་ཐུག་དུ་མར་རྒྱལ་སྤྲུལ་དངུལ་ཚུ་ཐོགས་མེད་
 གྱིས་བརྩམས་པའི་རྒྱལ་སྤྲུལ་ལག་ལེན་སོ་བདུན་མའི་བཀའ་བླིན་གནང་། བྱི་
 ཆེས་ ༡༩ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དོ་དད་ལྷན་གྱི་སེར་སྐྱ་ཆོས་ཁྱབ་པ་ཡོངས་ལ་སྒྲོལ་དཀར་
 གྱི་རྗེས་གནང་བཀའ་བླིན་ཆེ་བར་མཛད། མངའ་སྡེ་གཞུང་དང་གོ་སྤྲིན་ག་
 ཆོགས་ཚུང་། དེ་བཞིན་དད་ལྷན་བཅས་ནས་བཀའ་བླིན་གཏང་རག་དང་བརྟན་
 བཞུགས་བསྟར་འབུལ་ཐབ་རྒྱས་ཞུས། ཉིན་གུང་གསོལ་ཆོགས་དབྱེས་
 བཞེས་རྗེས་འབྲས་ཤར་རྒྱལ་ས་སྤྲོད་ཉོག་ཕྱོགས་སུ་ཆིབས་ཐོན་གནང་སྟེ།
 སྤྲོད་ཉོག་མ་ནན་ཀེན་ཁར་ཆོགས་ཁང་དུ་སློབ་ཐུག་དང་གཞོན་སྤྱི་ས་རྣམས་ལ་
 ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་གྱི་སྒྲུང་དོར་བཀའ་སློབ་དང་པན་ཚུན་བསྟོ་སྤྲོད་གནང་།
 བྱི་ཆེས་ ༢༡ ཉིན་ཤི་ལི་གུ་རི་ཉི་འབྲམ་ས་ལུ་སྤྲོད་རར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་
 སྤང་རྒྱུད་དཔོན་པར་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱར།

དེ་ལྟར་སྟོན་མཆོག་རྣམ་འབྲེན་བཞི་པའི་རྒྱལ་ཆབ། འཛིག་རྟེན་ཞི་
 བདེའི་དེད་དཔོན། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་
 བདག ། ༡༥ སྤྱི་ནོར་ཡཔོང་ས་ ༡༥ རབས་མཔོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཐུགས་
 དཔོངས་རྒྱབས་ཆེན་དང་བཅེ་བས་གཞིགས་པའི་ཉི་ཤར་བརྒྱུད་ནས། དུས་
 གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐུ་སྟོབས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་སློབ་དཔོན་
 པར་འབྱུང་གནས་ཀྱི་གནས་ཆེན་སྟེ་ལུ་འཛམ་ས་པའི་སྤྲུལ་ལུལ་འབྲས་མོ་
 སྤྲོད་ས་སུ། ད་བར་ལན་བདུན་ཡུལ་ས་རྒྱུད་བཟླ་ཤིས་རེ་ཁ་ལེགས་པར་
 བཀོད་པའི་བཀའ་བླིན་ཆེ་བའི་སྐབས་སོ་སོར། སྤྲོད་བས་སུ་སྤྲུལ་གནས་
 འདིར་བྱོན་པའི་སྤྲོད་ས་སྤྲོད་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་སྟོན་བཟང་པོའི་རྗེས་
 སུ་འཇུག་པའི་ཡམི་དབང་ཆོས་རྒྱལ་སྐྱོ་ཐོག་རིམ་བྱོན་རྣམས་དང་། བྱི་རབས་
 ཀྱི་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་ས་བདམས་ཐོན་བྱུང་བའི་མངའ་སྡེའི་དབུ་
 བློན་ཆེན་རིམ་བྱོན་བཅས་ཀྱིས་ཐུགས་ཁུར་དང་གཞིགས་ཉོགས་གནང་

མཆོད་པའི་མཁའ་མོ་གང་གི་གཤམ་པ་ཆ་འཛོག་པའི་མཆོད་དང་དབྱེ་ལོག་
པའི་མཁའ་མོ་འི་ཞུ་གཤེན་ཆོས་མེད་པ་ལྷག་པས་མ་ལྟར་བསྐྱེད་ཆོག་ཆོན་
པའི་མཆོད་པའི་མཁའ་མོ་དང་ད་ལྟའི་དབྱེ་ཞིད་རྣམས་ཀྱི་ལས་སྤོགས་བཟང་པོའི་
པའི་མཁའ་མོ་ལ་བཞེན། དེར་གི་དུས་སུ་འཛམ་གླིང་གང་སར་སྤྲིགས་པ་མ་ལྟ་
པའི་དམག་འབྲུག་དང་འཛིགས་སྒྲག་གིས་ཆེས་ཆེར་མཁར་བའི་ཡོ་ལང་གི་
པའི་མཁའ་མོ། ཞི་ཞིར་བདེ་སྤྱིད་ལྟན་པའི་མཁར་ལྗེ་སྤྲས་ལུའ་འབྲས་མོ་
ལྟར་ཞེས་མཆོན་ལྟན་གྱི་ཐགས་པས་ཡོངས་སུ་བྱམ་པ་འདི་བཞིན།
པའི་མཁའ་མོ་མཆོག་གི་གསར་གསུམ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཁྱེན་མཐུའི་ལྷགས་སྤྱོད་
པའི་མཁའ་མོས་ལྟན་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱོད་ལས་དུ་མཛོན་སུམ་ཆད་མ་ལས་མ་
པའི་མཁའ་མོ་འཕྲོན་མེད་ཀྱི་བདེན་དོན་ཁོ་ནའོ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་ཕོ་གོང་ས་མཆོག་དང་། འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་སྲིད་སྐྱོང་ཨར་གེ་ཏཱ་འམ་ཏཱི་ལེ་
ན་མཆོག ། འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་ཁྲོན་གཙོ་ཨེན་ཁྱི་བན་ཏཱ་འམ་ཆོག་བཅས་ཀྱི་སྐུ་བར།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་སྐང་རྟོག་དབལ་འབྱེར་ནས་རྒྱལ་ཅེད་མང་དུ་དབལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདུག་
ཅེན་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ལུ་བ་མེད་སྐུ་མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཀྱི་བར་རིས།

ལྷི་མོ་ ༡༩༩༧ ལོར་ཨ་གོང་ས་མཆོག་ནས་འབྲས་ལྗོན་མ་ཅེ་བསམ་གྲུབ་ཅེར་གྱི་ཁྱེད་ལྷན་གྱི་མཛུགས་སྐོར་གྱི་འཛིན་གནང་མཛད་བཞིན་པ།

ལྷི་མོ་ ༢༠༠༧ ལོར་ཨ་གོང་ས་མཆོག་ནས་གྱུ་རུའི་སྤྱི་བརྒྱན་སྤྱི་མདུན་ཚོགས་མཆོད་གནང་བཞིན་པ།
 སྤྱི་བསམ་དེར་ཚོན་གཙོ་བོ་མཛད་གྱི་མར་ཅམ་སྤྱིར་མཆོག་དང་། རྒྱུན་པོ་རྒྱལ་བ་བཅས་མཉམ་
 བརྒྱགས་གྱི་མར་ཅེ་ས།

འབྲས་ལྗོངས་ལྷ་ཁྱེད་འབྲས་གཞུང་ནས་བཞེངས་པའི་ཨ་ཁྱེད་མཁུ་གུ་ཅའི་སྐྱབས་ལྷན་མཛོང་
ཁྱེད་ཆེན་མོ།

ཁྱེ་མོ་ ༡༩༠༧ ལོར་ཡོད་མ་མཚོག་དང་ལྷན་དུ་འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་བློན་ཁའོ་པ་ཁྱེད་ཀྱི་མར་ཅམ་
མྱེད་མཚོག་གིས་གུ་ཅའི་སྐྱབས་ལྷན་མཛལ་བཞེན་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོར་སྤང་རྟོག་ཏུ་ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་བདར་ཆོད་རིག་ ཤེས་ཡོན་བཅས་
 སྤོ་ཆོག་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲན་ཆོག་ས་ཆེན་མོ་འཆོག་བཞིན་པ། (གཡོན་ནས་ཅིས་) མངའ་སྡེའི་སྤྱང་
 སྤང་བའ་མི་གི་རྩ་སྟེང་མིང་མཆོག་དང་། འགྲོང་ས་མཆོག་ མངའ་སྡེའི་སྒོན་ཆེན་པ་ལྷང་ཀྱ་མར་
 ཅམ་སྤྱིང་མཆོག་བཅས་ཀྱི་སྐྱ་བར།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོར་འགྲོང་ས་མཆོག་ནས་རྩམ་རྒྱལ་པོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་རྩམས་ཞིབ་ཁང་གི་འབྲེམས་
 སྒོན་ཁང་དུ་གཞིགས་སྒྲོར་བ་ནང་བཞིན་པའི་སྐྱ་བར།

བྱི་ལོ་ ༡༩༠༧ ལོར་ཨ་ཁོང་ས་མཆོག་འབྲས་ཤར་རང་ཀ་སྤྱིང་རྒྱུ་འདྲེན་གཞི་བྱས་པའི་དབུ་
 ཀླུའི་རྩར་མང་བཤད་རྒྱུ་བཙུག་པོར་སྤྱིང་དཔོན་དུ་གཟིགས་སྒྲོར་བསྐྱེད་སྐབས། ཨ་སྤུ་བས་ཇེ་
 རྩར་མང་གར་དབང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་གདན་འདྲེན་ཞུ་བཞིན་པའི་སྐབས།

བྱི་ལོ་ ༡༩༡༠ ལོར་ཨ་ཁོང་ས་མཆོག་འབྲས་ལྷོ་ར་བང་པ་བོད་མེད་ལཱ་ཞིས་ཆགས་ཀྱན་པན་སྤྱིང་དུ་
 ཞབས་སོར་འཁོད་བཞིན་པ།

ཁྱིམ་ ༡༠༡༠ ཡོང་ཡོང་ས་མཆོག་ནས་འབྲས་ཤར་བོ་ཇོ་མ་རིང་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་
 རལོན་བྱང་ཨོ་རྒྱན་མདོ་སྤྲུལ་ས་ཆས་འཁོར་སྒྲིང་དུ་གཟིགས་སྒྲོར་སྐབས་ཆོས་མཛོད་གཏིང་
 སྤེལ་རལོན་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་བྱུག་འདེན་བྱ་བཞིན་པའི་སྐབས་ལ།

ཁྱིམ་ ༡༠༡༣ ཡོང་ས་མཆོག་ནས་འབྲས་ལྗོངས་ལང་གསལ་དུ་བཞེངས་པའི་རྟོན་པའི་སྐབས་
 བརྒན་ལ་བྱུག་གནས་གནང་བཞིན་པ། (གཡོན་དུ) སྐབས་མཛོད་ཤོ་བྱེ་རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ་
 མཆོག་། (གཡས་སུ) མངའ་སྡེའི་མིང་རྒྱུང་བལ་མི་གི་བྱ་སྤྲོ་མིང་མཆོག་བཅས་ཀྱི་སྐབས་ལ།

A vision for the young minds

A brief biography of His Holiness
the XIV Dalai Lama,

Spiritual and political relationship between
successive Dalai Lamas
and *Beyul Demojong* (Sikkim)

and

His Holiness the XIV Dalai Lama's
gracious visits and spiritual
contribution to Sikkim

Jointly compiled & edited by:

The first Local Tibetan Assembly (LTA), Gangtok,
and Tibetan Settlement Office, Gangtok.

2015

To offer profound respect
&
immeasurable gratitude to
His Holiness the fourteenth Dalai Lama
on the occasion of his
Eightieth Birthday Celebration

Published by the
Organizing Committee of the 80th Birthday Celebration
at His Holiness the XIV Dalai Lama, Gangtok Sikkim

Part 1

His Holiness the fourteenth Dalai Lama

His Holiness the fourteenth Dalai Lama, the embodiment of compassion of all the Buddhas, the most exalted Bodhisattva Avalokitesvara in human form, is the spiritual leader of the 'snow-dwellers', the people of Tibet. He was born on the 5th day of the 5th month of the Female Wood Hog year corresponding to July 6, 1935, to Choekyong Tsering and Sonam Tso (alias Diki Tsering) in a small village called Taktser near Kubum in the Amdo province, Tibet, amidst several auspicious signs.

In the Male Earth Rabbit year (1939), when he was four years old, he was recognized as the unmistakable reincarnation of his predecessor, the thirteenth Dalai Lama, Thubten Gyatso (1876-1933) by the regent, the 5th Rating Rinpoche Thupten Jampel Yeshe Tenpai Gyaltsen Pal Sangpo (1912-1947), in concurrence with the prophecies of both deities and lamas. He was eventually escorted on a journey to Lhasa the capital of Tibet. On the fourteenth day of the first month of the Male Iron Dragon year (1940), as a four-and-a-half-year-old, he was enthroned with great pomp and ceremony at the Potala Palace. The enthronement ceremony was attended by the representatives from India, Nepal, Bhutan, and Sikkim. On the 10th day of the 1st month of the Male Water Horse year (1942), His Holiness received the novice ordination along with the name Jetsun Jamphel Ngawang Lobsang Yeshe Tenzin Gyatso (*Holy Lord, Gentle Glory, Compassionate, Defender of the Faith, Ocean of Wisdom*), from his tutor, 3rd Tathag Rinpoche Ngawang Sungrab Thutop

Ngapa Gyaltsen (1874-1952), who was the acting head of the Government of Tibet.

He began his formal studies on the five major and five minor subjects of knowledge, especially Buddhist philosophy, when he was only six years old. As a result, at an early age he had become an erudite scholar, a great upholder of the *Tripitaka*. In the Female Fire Hog year (1947), at 13, he was enrolled in the Sera and Drepung monasteries. In the Male Iron Tiger year (1950), when he was 16 years old, he had to assume the full responsibility for both the temporal and spiritual leadership of Tibet, in the wake of Chinese invasion of eastern Tibet. From the senior tutor His Eminence Ling Rinpoche Thupten Lungtok Namgyal Trinley (1903-1983), His Holiness received the complete ordination (*Gelong*) vows on the 15th day of the 1st month of the Male Wood Horse year corresponding to February 17, 1954.

He passed his higher Buddhist examinations with honors, obtaining the highest academic degree of *Geshe Lharampa* in the Male Earth Hog year (1959), at the time of the annual Monlam Great Festival (Great Prayer Monlam Festival) in Lhasa. This event was followed by an unprecedented development, in which thousands of Tibetans took to the streets demanding an end to the evil conspiracy of Communist China and against its attempt at the occupation of Tibet. Eventually, in the interest of the Tibetan people, His Holiness the Dalai Lama was secretly went into exile on March 17, 1959 and arrived safely at Bomdila in the Indian state of Arunachal Pradesh on March 31 of the same year.

Soon after his arrival into exile, on April 20, 1959, His Holiness stayed in Mussoorie in North India and

proclaimed and reconstituted the Tibetan Government-in-exile there. In the Male Iron Mouse year corresponding to April 30, 1960, His Holiness, along with the Tibetan Government-in-exile, shifted to Dharamsala (then in the Indian state of Punjab). In the Female Water Hare year (1963), His Holiness the Dalai Lama presented a draft democratic constitution for the future Tibet in consultation with the high-ranking members of the Tibetan Government-in-exile. With this first step, His Holiness gradually yet firmly, in conformity with the Tibetan public, brought successive democratization and reforms in the Tibetan government in exile in order to shape it into a genuine democratic institution. In the spirit of true democracy, His Holiness emphasized the need for the equal power sharing among the three pillars of democracy: legislature (The Tibetan Parliament-in-exile), executive (The *Kashag*); and judiciary (The Tibetan Supreme Justice Commission). In the initial phase of setting up of the Tibetan Government-in-exile, the monetization of the gold and silver brought from Tibet and temporarily kept in Sikkim eventually proved to be of immense help to solve the financial requirements. With the newly constituted Tibetan Government-in-exile in place, His Holiness saw that his immediate and urgent task was to save guard the Tibetan culture and their identity. Towards this direction, His Holiness, with logistic support from the Government of India and the concerned state governments, established a number of large and small Tibetan settlements mainly in South India and in other parts of India. In order to impart exclusive education to the Tibetan children and youth, a number of nurseries, schools, and handicraft centers were established in these settlements.

His Holiness then received numerous teachings and initiations from eminent masters irrespective of their religious traditions on Sutra, Tantra as well as cycle of teachings of the three divisions of higher yoga *Tantra*. His Holiness bestowed the first ever *Gelong* (complete vows of Buddhist monasticism) to 162 Tibetan novice monks at the Bodhi Tree of Bodhi (Varanasi), where the Buddha turned the First Wheel of Dharma. Since then, His Holiness has been bestowing *Gelong* ordination to several novice monks from various monasteries.

Following this, the first ever *Kalachakra* initiation which he bestowed in Lhasa (Tibet) in the Male Wood Horse year (1980) and the first *Kalachakra* initiation which took place in Varanasi, India, in the Male Wood Horse year (2014), His Holiness has so far conferred 33 *Kalachakra* initiations.

In order to resolve the Tibetan issue amicably through dialogue, His Holiness the Dalai Lama has sent a series of Buddhist delegations to Beijing on behalf of the Tibetan Government and himself. The first delegation visited Beijing in the Female Earth Sheep year (1979) after his arrival into exile.

On September 21, 1987, His Holiness the Dalai Lama proposed the Five Point Peace Plan for Tibet as the step towards a peaceful resolution of the Tibetan issue in the wake of the worsening political situation in Tibet. A year later on June 15, 1988, His Holiness presented another revised proposal elaborating on the Five-Point Peace Plan. At his address to the members of the European Parliament in Strasbourg, popularly known as Strasbourg Proposal.

In May 1990, His Holiness brought a number of radical reforms in the exile democratic set-up, which eventually led to the promulgation of the Charter of the Tibetans in Exile, for the administration of the Tibetans in exile.

In the Female Iron Snake year (2001), His Holiness the Dalai Lama introduced the system of electing the Kalon Tripa (equivalent to Prime Minister), directly by the people, as part of developing a high degree of democracy in the exile Tibetan administrative set-up. On May 29, 2011, His Holiness the fourteenth Dalai Lama transferred all the power of the Gaden Phodrang Government, started by the Great Fifth Dalai Lama, to a democratically elected *Kalon Tripa* and its Kashag (executive body). This marked a new era, where the entire political powers previously held by His Holiness the Dalai Lama were transferred to a democratically elected representative of the Tibetan people led by the Political Leader (*Sikyong*).

In the Female Iron Snake year (December 10, 1989), His Holiness was honored with the most coveted and prestigious Nobel Peace Prize award by the Norwegian Nobel Committee in Oslo, Norway. He was instantly recognized as the apostle of peace and non-violence around the globe. In the Fire Female Hog year October 17, 2007, His Holiness was honored with another highly acclaimed award - the Congressional Gold Medal, the highest civilian award of the United States, by the Congress in the presence of the U.S. President George W. Bush. Similarly in the Female Fire Hog year (May 14, 2012), His Holiness was again awarded the highly acclaimed Templeton Prize by the U.S. John Templeton Foundation at a ceremony at St. Paul's Cathedral in London, England. The Templeton Prize award is the

world's largest annual monetary award given to an individual and honors a living person who has made exceptional contributions to affirming life's spiritual dimension. His Holiness till date has received 153 national and International awards and honors since he was honored with Doctor of Letters by the Banaras Hindu University in 1957 until the recent Doctor Honoris Causa award he received from the Mongolian Academy of Sciences, Mongolia.

His Holiness the Dalai Lama has met many world leaders popular among them are the Presidents of the United States of America, the senior and junior Bush, Bill Clinton, and Barack Obama, and the Presidents of European countries, the successive Prime Ministers of India from the first Prime Minister Pandit Jawaharlal Nehru to Shri Narendra Modi, and Prime Ministers of the United Kingdom, Australia, Canada and New Zealand, and civic and religious leaders, including His Holiness Pope John Paul II. The Dalai Lama has addressed the United States Congress, the European Parliament, and innumerable Universities, inter-faith Seminars & Conferences, environment and civic gatherings.

At present His Holiness abides as the protector of boundless lives and continues to spread Buddha's teaching in the universe. To fulfill his three major commitments: the promotion of basic human values or secular ethics in the interest of human happiness, the fostering of inter-religious harmony and the preservation of Tibet's Buddhist culture, His Holiness continues his world-wide travels, speaking on the need to cultivate and promote inner peace, equality, human values, loving-kindness, compassion, interdependent view, non-violent behavior,

harmony amongst different religious traditions, global environmental protection and above all world peace. He has also pioneered and instituted a dialogue between Buddhism and science.

His Holiness Dalai Lama with Chogyal Wangchuk Namgyal

Part 2

Spiritual and political relationship between successive Dalai Lamas and *Beyul Demojong* (Sikkim)

The relationships between previous Dalai Lamas and Sikkim dates back to the enthronement of the first king of Sikkim Chogyal Phuntsog Namgyal. According to the popularly accepted historical account, in the Male Water Horse year of the eleventh Tibetan Calendrical Cycle (1642), when the fifth Dalai Lama, Ngawang Lobsang Gyatso (1617-1682) became the religious and temporal ruler of Tibet, he established the Ganden Phodrang government in Tibet. At the same time, the three Patron Saints from Tibet (Lhatsun Namkha Jigme (1597-1652), Ngadak Sempa Chenpo (1592-1656), and Kathog Rigzin Chempo) enthroned Phuntsog Namgyal (1604-1669) as the 10th Chogyal of Sikkim at *Yuksam Norbughang* in west Sikkim.

The biography of Nyingma Lama Omniscient Sur Chakying Rangdrol called *Thek Chok Tenpai Shingta* (Marriage of Supreme Dharma Vehicle) written by the fifth Dalai Lama states that the Great Patron Saints of Sikkim, Lhatsun Namkha Jigme, went to Drepung monastery in central Tibet and there performed for the fifth Dalai Lama the long life ceremony based on the *Rigzin Sogdrub*, the Chinese visionary text. He made marvellous offerings of incense, stones, wood, etc. from Sikkim as well as the first recitation of the text of the *Rigzin Sogdrub* to the Dalai Lama, appointing him as the custodian of the profound *Rigzin Sogdrub* teaching.

In return, Lhatsun Namkha Jigme has been referred to as the 'Doctrine-holder' in Nyenchen Thangla's prediction of *Rigzin Sogdrup*. The *Thek Chok Tenpai Shingta* (Carriage of Supreme Dharma Vehicle) refers that the "Great Yogi of the Hidden Land of Sikkim", Lhatsun Namkha Jigme, has been empowered as the Lord of the Doctrine-holder of the *Rigzin Sogdrup*". It is also mentioned that at the time of the coronation of the first Chogyal, Phuntsog Namgyal, the fifth Dalai Lama formally recognised him as Chogyal and sent a decree, stamped with his official seal and accompanied by a ceremonial scarf, commending him as praiseworthy. In addition, he sent as gifts: a hat that was a discovered hidden treasure: a crown of Guru Rinpoche; and Guru Rinpoche's highly-blessed flaming dagger.

In the Male Iron Rat year (1660), the Omniscient King of the Victorious Ones, the Great Fifth Dalai Lama, at the request of his nephew, Lama Choeying Lhundrup, offered a long-life prayer ceremony (*Thenshug*) to the second Lhatsun Chenpo (1656-1675). Following the hair-cutting ceremony in the ninth month of the same year, the minor Lhatsun Chenpo was given the name Ngawang Kunsang Jigme.

In the eleventh month of the same year, the Dalai Lama bestowed the long-life initiation of Thangtong Gyalpo to the young Lhatsun. In 1661, the six-year-old Lhatsun received the initiation of the *Jangter* (Northern Treasure); Mind Sadhana and the oral transmissions of his predecessor; and Sikkim's profound visionary text, *Rigzin Sogdrup*, from the Great Fifth Dalai Lama.

In the Male Wood Tiger year (1674), when Lhatsun Tulku Rinpoche was 19 years old, the Dalai Lama presented him with the monastic seat of *Phodrang Tharpa Choeling Thoekeyi*

Calpin The next year, the second Lhatsun Chenpo passed away. The Dalai Lama offered memorial application prayers in the fourth month of the same year, and on the sixteenth day of the second month of the Male Fire Dragon year (1676). The Dalai Lama also composed a prayer for his swift reincarnation.

In the Male Water Dog year (1682), the fifth Dalai Lama recognised a child of the Surkhang family in the Shang district of Tsang, Tibet, as the reincarnation of Ngawang Kansang Jigme, the second Lhatsun Chenpo. Sometime before he passed away, the Dalai Lama issued an order that the boy be immediately sent to Dzogchen monastery for his continued training in the teachings of the Lhatsun lineage. Thus, the fifth Dalai Lama established extraordinary teacher-disciple relationships with the first three successive incarnations of the Lhatsun Chenpo.

In the Female Fire Ox year (1697), at the age of 16, the third Lhatsun Chenpo, Trag Thung Jigme Pawo (1682 - 1740), offered the first hair-cutting of renunciation in the presence of the sixth Dalai Lama, Rinchen Tsangyang Gyatso (1683-1706), and received the name Lobsang Dorje.

In 1700, during the reign of the third Chogyal of Sikkim, Chador Namgyal (1686-1717), Sikkim was repeatedly invaded by neighbouring Bhutan because of which the Chogyal, along with the royal entourage, had to secretly leave for Tibet. Upon arrival at Lhasa, the Chogyal met the sixth Dalai Lama, and sought and received all possible help including his education in accounting, documentation and other fields of study at the of the Tibetan Government in Lhasa. The Dalai Lama was impressed by the young Chogyal's aptitude and capability

and regarded him as an extraordinary being; upon completion of his studies. By virtue of being a highly accomplished secular scholar in Tibetan literature and astrology, he rose to the position of the Chief State Astrologer.

In the Female Iron Bird year (1741), the seventh Dalai Lama, Kelsang Gyatso (1708-1757), performed the hair-cutting ceremony for the fourth Lhatsun Chenpo, who was born in 1741, and named him Kunsang Jigme Gyatso. According to some scholars, the name Kunsang Jigme Gyatso was his ordained name given as a novice monk.

In the 1870s, during the time of the British intervention in Sikkim, following repeated requests by his ministers and senior lamas of Sikkim, the ninth Chogyal, Thutob Namgyal (1860-1914), had to stay at Dromo Chumbi in Tsang, Tibet. In this regard, the Royal Government of Sikkim requested the Lieutenant General of Bengal for a few domestic animals including elephants to be offered to His Holiness the thirteenth Dalai Lama Thubten Gyatso (1876-1933), as a gift. A small contingent of high-ranking officers from Sikkim bearing precious presents went to Lhasa with the elephants and offered them to the Dalai Lama.

In the Female Water Rabbit year (1903), the thirteen Dalai Lama sent a Nyingmapa master, the treasure-revealer named Zha-dehu Trulshig Dechen Wosel Dongak Lingpa (1862-1925) to Sikkim for the sake of the religious and secular welfare of Tibet. The 10th Serdup lineage holder, Serdup Dungzin Khyentse Rigpe Dorjee (1880-1938) also came to Sikkim accompanying Trulshig Rinpoche. Trulshig Rinpoche visited all the corners of Sikkim, including *Drakar Tashiding*, the heart of the sacred site of

Sikkim; Rinpoche performed rituals, built stupas, and conducted other religious activities. In addition, he carried out extensive renovations on the earthquake-damaged stupa called *Thongwa Rangdrol* (Liberation upon Sight) at Tasoding, and wrote a catalogue of it. While he was at Tasoding, he also revealed the *Kunsang Thug Thik*, a hidden treasure text. On his arrival in Sikkim, he was welcomed by the ninth Chogyal Thutob Namgyal. He also made a pilgrimage of the religious sites of Sikkim along with the Prince and Princess of Sikkim.

Khyentse Rigpe Dorjee revisited Sikkim in the Male Water Rat year (1912). He performed rituals and built a stupa in each of the four sacred caves located in the four cardinal directions of Sikkim; this was in accordance with the wishes and instructions of the Government of His Holiness the Dalai Lama. Thus, it is evident that sustained religious relationships have existed between the successive Dalai Lamas of Tibet and the Chogyals and religious leaders of Sikkim.

In general, it is known from many annals of Sikkim's history that at the political level, the Ganden Phodrang Government, under the leadership of successive Dalai Lamas beginning from the Great Fifth Dalai Lama had maintained a strong relationship with the Government of Sikkim: protecting it from invasions by Nepal and Bhutan; mediating conflicts with other governments; and helping to maintain peaceful relations between countries. Consequently, continuous, unbroken goodwill existed between the previous Dalai Lamas and Sikkim.

Part 3

His Holiness the XIV Dalai Lama's gracious visits and spiritual contribution to Sikkim

The fourteenth Dalai Lama, Tenzin Gyatso, too visited Sikkim seven times and made immense spiritual contributions for the moral empowerment and the spirit of being good human being in the state. In this regard, in the Male Fire Monkey year corresponding to November of 1956, the Dalai Lama was invited by the Mahabodhi Society of India for the commemoration of the 2500th anniversary of the Buddha's *Maha Parinirvana*. At that time, the then crown prince of Sikkim, Palden Thondup Namgyal (1923 - 1982) went to Lhasa to especially invite the Dalai Lama at the behest of the organizers in India. Gladly accepting the invitation, His Holiness travelled from Lhasa through Shigatse, Dromo and Chumbi and then crossed the Nathula border into Sikkim. A delegation representing Government of India along with the Prince of Sikkim, received him at Nathula and accorded him a grand welcome and the entourage stayed at Tsomgo for the night. The next day, he left for Gangtok and arrived at the Royal Palace of Sikkim.

After attending the commemoration of Buddha's *Parinirvana* in Delhi and an extensive tour of Buddhist pilgrimage sites including the four holy sites of the Buddha, His Holiness the Dalai Lama intended to return to Tibet through Sikkim. Due to the blockage of Nathula pass with heavy and excessive snowfall for almost a month, he had to stay in Sikkim. His Holiness stayed at the Tsuklakhang, the Royal Chapel as a guest of the Indian government and the Government of Sikkim.

During his stay at Gangtok, on February 10, 1957, the 14th Dalai Lama consecrated and blessed the building site and laid the cornerstone for the Sikkim Research Institute of Tibetology (now the Namgyal Institute of Tibetology). It was a long cherished vision of the then Crown Prince, Jigme Thondup Namgyal of Sikkim (1923-1982), who, in 1933, proposed the idea of establishing a library and research Institute for Indiology and Tibetology, consisting of the complete set of *Kangyur* (The Translated Words of the Buddha) and their commentaries (Tengyur) and sutras as well as mainstream scriptural traditions of the four Mahayana traditions including Bon, for the preservation and promotion of the Buddha Dharma. At the same time his father, the 11th Chogyal Sir Tashi Namgyal, had also given his permission and support for the establishment of such an Institute. His Holiness, at the time of bestowing his blessings, also donated a set of valuable books and other religious articles to the Institute which were valued at more than two lakh Rupees. In March of the same year, he returned to Lhasa from Sikkim via Dromo, Gyantse, and Shigatse.

Figure 1: Chogyal Sir Tashi Namgyal reading out his address requesting HH the XIVth Dalai Lama to lay the cornerstone of the Namgyal Institute of Tibetology, 10th February, 1957.
 (L-R): Political Officer Shri Apa Saheb Pant, XIth Chogyal Sir Tashi Namgyal, HH the XIVth Dalai Lama, Ling Rinpoche, Senior Tutor to HH the Dalai Lama

In the Female Iron Bird year (1981), His Holiness the fourteenth Dalai Lama visited Sikkim again from October 16-26. During this visit, he conferred teachings on the 37 *Boddhisattva* Practices, Avalokitesvara initiation, and a sermon in English to thousands of devotees at Paljor stadium in Gangtok. On October 20, he consecrated the site of a monastery (now called *Gonjang Ogyen Dongak Choekhorling*) proposed to be constructed by the Venerable the 10th Tingye Gonjang Rinpoche Ogyen Trinley Kunkhab (b.1961) at Penlong Phatak, near Gangtok. He visited Sa-ngor monastery at Rongnyek and gave a teaching based on the 8000-verse Prajnaparamita Sutra. On his way to the monastery, he also visited the Dechenling cremation ground, Enchey monastery, Enchey School, Dromo Kagyue monastery, Bhola Sol-Sa, Directorate of Handicrafts and Handloom, and Tsuglakhang (Royal Chapel).

His Holiness being received by the Officials J. Taring and the representative of H.H. the Dalai Lama Ven. Taklung Nima Sangpo in 1981.

On October 21, His Holiness the Dalai Lama paid a visit to the seat of the His Eminence the fourth Dordrupchen Rinpoche (b.1927), Sangchen Ngodup Pelbarling Monastery, located in Deorali, Gangtok, where a lunch was hosted in his honour. He paid a visit to the Sikkim Institute of Higher Nyingma Studies (Shedra) and addressed the students inside the prayer hall of Guru Rinpoche. He then paid a visit to the Sikkim Research Institute of Tibetology and Bho-Zhung Guru Kubum Chakrang located at Deorali, Gangtok. In the afternoon, he delivered a sermon in English at the Paljor Stadium to a large enthusiastic gathering.

On October 22, His Holiness gave a public talk to the Tibetans dwelling at Tibetan settlement at Ravangla in West Sikkim. He visited the major sacred sites in West Sikkim: the hot spring; the southern cave of the Four Supreme Caves located in the four cardinal directions; Rushiding, which is considered to be the nucleus of all the sacred sites in Sikkim; and *Pemayangtse monastery*, the premier monastery of Sikkim. During his visit to these sites he gave sermons and audiences to hundreds of devotees.

His Holiness met His Excellency Homi J.H. Taleyarkhan, the Governor of Sikkim, Shri N.B. Bhandari, the Chief Minister, Cabinet ministers and other high ranking officials of the State government.

On the morning of October 26, he visited Rumtek Monastery, the seat of His Holiness the sixteenth Karmapa Karmapa (15/6/1924-5/11/1981), in East Sikkim. The tulkus and lamas of the monastery performed the Cham Dance of the Eight Manifestations of Guru

Padmsambhava in his holy presence. In the evening, he departed from Sikkim for Kalimpong, West Bengal.

In the Female Water Bird year corresponding to March 1993, His Holiness again visited Sikkim at the invitation of the Government of Sikkim. Prior to his visit to the capital, Gangtok, he visited Tashiding monastery in West Sikkim, where he led the five-day performance of the *Tsog bum* (one lakh feast offerings) ritual based on the Lama *Rigzin Dungdrup* of the Northern Treasure tradition of Nyingmapa. After completion of the ceremony at Tashiding, on his way to Gangtok, he visited South Sikkim, where he paid a special and unsheduled visit to the Bon monastery called *Bon Shuri Shing Yungdrung Kundrakling* monastery and visited the Kunphenling Tibetan Settlement, Ravangla, where he gave teaching and advice to the people. Then, in Gangtok, at Paljor Stadium, he conferred the eighteenth Kalachakra initiation including instructions on the preliminary teachings of the Bodhicaryavatara and White Tara long-life initiation to lakhs of devotees, monks, and laypeople converged from across the world. During this visit, he met and had discussions with H.E. Radhakrishna Hariram Tahlilani, Governor of Sikkim, and Shri N.B. Bhandari, Chief Minister of Sikkim.

At the special invitation of the State government, in the Female Fire Ox Year, on October 21, 1997, His Holiness the fourteenth Dalai Lama again visited Namchi in South Sikkim. On the same day, he addressed a gathering of mostly local residents at Alleytar ground at Namchi. On the morning of October 22, his entourage left Namchi for Samdruptse, where he blessed the site and laid the foundation for the 130-foot statue of the Protector of all sentient beings in their degenerative times, the Merciful

Guru Padmasambhava, that was proposed to be built by the State government at the personal initiative of the Chief Minister, Shri Pawan Chamling. This statue of Guru Rinpoche is regarded as the highest of its kind in the world. He then visited and made a detailed inspection of the Kunphenling Tibetan Settlement at Ravangla in South Sikkim. On the morning of October 23, he gave initiations in the long-life initiation of Three Deities of Longevity (Amitayus, White Tara & Unisha) and *Tha-Chak-Khyung* (Hayagriva, Vajrapani, and Garuda) as well as the transmissions for the Shakyamuni Buddha's mantra. That afternoon, he laid the foundation stone for the Thunmi Sambhota School for Tibetans at Gangtok and gave advice and teachings to the Tibetan people gathered there. On the morning of October 24, he gave a special Dharma teaching in English to the high-ranking officers of the State government at the Tashi Namgyal Academy Auditorium. During this visit, His Holiness met H.E. Chaudhary Randhir Singh, Governor of Sikkim and Shri Pawan Chamling, Chief Minister of Sikkim. In the afternoon 24th October, His Holiness departed Sikkim by a chopper from Libing Helipad.

On April 20, 2005, in the Female Wood Bird year, His Holiness the Dalai Lama paid a week-long visit to Sikkim, fulfilling the joint prayer submitted by the eight Buddhist Associations of Sikkim and six Tibetan organisations of Gangtok. Starting from April 21, thousands of devotees converged at Sikkim Guard's Ground to receive his teachings on *Dzogpachenpo Semnyi Ngalso* (Relaxation of Mind Itself), written by Longchen Rabjam (1308-1363), the renowned Tibetan Buddhist master of the Nyingmapa tradition. In addition, he also gave a long-life initiation based on the *Lama Rigzin Dungdrup* (Sadhana of the

Lineage of Awareness-Holders), written by Rigzin Godem (1337-1408), according to the Northern Treasure tradition of Nyingmapa. The teachings lasted for three days. On the morning of April 24, he visited the Kunphenling Tibetan settlement at Ravangla, South Sikkim and gave advice and teachings to the Tibetan people and local residents. In the afternoon, he proceeded to Samdruptse near Namchi and performed the consecration ritual puja of the newly completed statue called *Liberation upon Sight* statue of Guru Rinpoche (Padmasambhava) with the head lamas and monks of Ngadak monastery. He had laid the foundation of the statue during his earlier visit in 1997. After performing the pujas, he gave a public talk at the Bhaichung Stadium at Namchi town in South Sikkim. During the visit, he met the H.E. Governor V. Rama Rao, the Chief Minister Dr. Pawan Chamling, the Cabinet ministers, and other high ranking officials of the State government.

His Holiness gave a talk in English on the theme "Compassion and Universal Responsibility", followed by a short question and answer session and advice regarding administration to the state officials at the Chintan Bhavan, Gangtok. In attendance was: His Excellency the Governor of Sikkim, Shri V. Rama Rao; Honourable Chief Minister, Dr. Pawan Chamling; his Cabinet ministers; and a large number of intellectuals and officials of the State Government. During this visit, on April 25, His Holiness visited the Tsuglakhang (Royal Chapel) and addressed the large gathering. On the same day, he paid a visit to the Pal Karmai Zurmang Shedrup Chokhorling, the seat of His Eminence 12th Garwang Rinpoche, at Ranka Lingdum, where His Holiness gave a short teaching cum advice to the monks and assembled crowd. On April

6. His Holiness inaugurated the newly completed Sera Je Drophenling monastery, a branch monastery of one of the three premier monasteries of the Gelugpa tradition of Tibetan Buddhism. This was followed by a public teaching attended by a large number of devotees. The new monastery is situated in Chandmari, *Bod lha sol sa*, near Gangtok, and it is the only monastery in Sikkim belonging to the Gelugpa order of Tibetan Buddhism. Then on April 11 His Holiness paid a brief visit to the Dromo Drukpa Kagyu Tsechogling monastery at Chandmari near Gangtok. He also visited Guru Kubum Taglung Sangcho Monastery at Deorali.

In the Male Tiger year (December 15, 2010) His Holiness the Dalai Lama paid an eight-day visit to Sikkim as per the invitation of the Namgyal Institute of Tibetology (NIT) under the auspices of the Government of Sikkim. His Holiness was received by the States' Chief Minister, Dr. Pawan Chamling, at the Pelling Helipad in West Sikkim. The Chief Minister was accompanied by his cabinet colleagues, district Magistrate, and thousands of devotees to welcome His Holiness. The monks from Pemayangtse Monastery, one of the holiest monasteries in Sikkim, offered a grand traditional Buddhist welcome procession with offerings for His Holiness the Dalai Lama after his arrival at the Pelling Helipad. Thousands of devotees braved the cold to greet His Holiness the Dalai Lama and receive his blessings. On the same day, His Holiness was escorted to the Pemayangtse Monastery from where he set off to Tashiding, the heart of the sacred site of Sikkim. On the 16th and 17th December 2010, His Holiness the Dalai Lama spent two days in retreat at Tashiding inside the specially constructed retreat centre by the State Government of Sikkim. Following his two day retreat, on

18th December 2010, His Holiness left for Ravangla. On that day, His Holiness visited the Lelung Sakya monastery and performed consecration and gave blessings. Then, he addressed a large congregation of devotees at the Tibetan settlement. On December 19, he performed consecration prayers at the site of the proposed construction of a Buddha statue in Ravangla before setting off to Gangtok, East Sikkim.

On his arrival in Gangtok, His Holiness the Dalai Lama presided over the opening and concluding session of the three-day International Conference on Science, Spirituality and Education (20-23 December 2010) held at Chintan Bhawan. The conference, organized by the Namgyal Institute of Tibetology under the auspices of the Government of Sikkim, laid the foundations for Sikkim's efforts to formally introduce concepts of moral ethics in its school curriculum. The conference was presided over by His Excellency Shri Balmiki Prasad Singh, Governor of Sikkim, and Dr. Pawan Chamling, the Chief Minister of Sikkim, and attended by the cabinet ministers, high-ranking state officials of the State Government and a host of eminent International scientists and scholars. The conference provided a forum for International and national scientists, Buddhist scholars, educators and representatives from local schools and colleges to explore and begin to understand the brain and its plasticity, the mind and its possible transformation, the art and science of meditation together with the importance of social emotional learning and moral ethics in the field of education.

On December 21, morning, His Holiness the Dalai Lama gave teaching on Nagarjuna's Commentary on Bodhicitta (*Jangchup Semdrel*) to a large congregation of over 80,000

devotees, at Paljor stadium in Gangtok. In the afternoon, His Holiness made a brief tour of the ongoing Flower Festival at White Hall. Later in the evening, His Holiness interacted with the students from Sikkim University, college and Senior Secondary schools in and around Gangtok on topics like spirituality and education at the Conference Hall of the Namgyal Institute of Tibetology (NIT). The next day, on December 22, His Holiness conferred the long life empowerment on Quintessential Collection of the Mind Sadhanas from to a huge gathering of over one lakh devotees at the Paljor Stadium. Later in the afternoon, His Holiness was offered a long life prayer ceremony (*Tenshug*) jointly by the faithful devotees and Government of Sikkim, as a mark of thanksgiving to express their deep gratitude for his enlightened spiritual activities. The Honourable Chief Minister, accompanied by the council of ministers, and important state government functionaries participated in the long life prayer ceremony. During his stay in Gangtok, Holiness also paid a visit to the Sera Jey Drophenling Monastery, Tsuglakhang (Royal Chapel), and Ogyen Dongak Chokhorling Gonjang Monastery. On December 23, His Holiness departed from Sikkim to Segyu Monastery at Salugara, near Siliguri, West Bengal.

In the Female Water Snake year (2013), at the invitation of the Government of Sikkim, once again, as a fruition of the good karma of the people of Sikkim, His Holiness the Dalai Lama paid a three-day visit to Sikkim to consecrate the newly-constructed colossal 137.5-foot high gold plated copper statue of the Lord Buddha, which he had earlier named Tathagata Tsal, at Ravangla. On March 24, 2013, His Holiness was accorded a warm reception by Dr. Pawan Chamling, council of ministers, and host of dignitaries

including R. Ongmu, Chief Secretary, Government of Sikkim, on his arrival at Ravangla, South Sikkim. The lamas, tulkus, khenpos and monks of Pemayangtse Monastery, Mani Choekhorling monastery, and Palchen Choling monastery together offered a grand escort to His Holiness in a procession with warbling sounds of horns and the insistent beat of drums while holding tall colorful banners. On March 25, His Holiness the Dalai Lama, accompanied by His Eminence the 12th Goshiar Gyaltsap Rinpoche (b. 15/07/1954), along with the monks from Ralang Palchen Choeling Monastery and Dharamsala based Namgyal Monastery, conducted the ritual of consecration based on Vajrakilaya Sadhana inside the large chamber beneath the throne of the huge Buddha statute at Tatagatha Tsal (Buddha Park). The consecration ceremony was held in the presence of Governor of Sikkim Honorable B.P Singh, Chief Minister Shri Pawan Chamling, and his council of ministers. In the afternoon, His Holiness gave a teaching on Ngulchu Thogme Sangpo's the "37 Practices of Bodhisattvas" to thousands of devotees gathered at the Buddha Park. On the morning of March 26, His Holiness bestowed the White Tara Long Life Empowerment to the devotees. This was followed by *Tenshug* (Long life prayer) to His Holiness offered jointly by the State Government, Organizing Committee, on behalf of the devotees. In the afternoon, His Holiness left for Gangtok. Immediately upon his arrival, he had an interactive session with students and youths from all over Sikkim on Secularism and Moral Ethics at Manan Kendra hall. On the same day in the evening, His Holiness left for Segyu monastery at Salugara, near Siliguri, West Bengal.

Thus, His Holiness the Dalai Lama, the regent of the Shakyamuni Buddha, champion of the world peace, the

master of the entire corpus of the Buddha's teachings extant on this earth, visited this hidden land of Sikkim (the land endowed with five great sacred sites of Ogyen Padmasambhava) seven times out of his immeasurable gesture of kindness and to sustain the accomplishment of the legacy of the goodwill established by his predecessors and for the spiritual development of his followers in Sikkim. During these successive visits, His Holiness the Dalai Lama has underscored the need to preserve and maintain the sanctity of the blessed sites of Ogyen Guru Padmasambhava like the Four Sacred Caves, sacred lakes and places, monasteries and meditation centres and the sacred statues, scriptures and stupas in Sikkim; which have been preserved by the successive Chogyals of Sikkim in the distant past, renovated and expanded by the successive chief ministers in the contemporary period. His Holiness has reiterated and inspired the political leaders and the people of the state to cultivate and promote loving-kindness, compassion, human values, morality and secular ethics, and to maintain harmony and mutual respect among different faiths and traditions. In addition to the continued blessings of Guru Rinpoche and the benevolent policies and practices of the past and present leaders, the hidden land of Sikkim enjoys the reputation of being the land of happiness and tranquillity, at a time when many parts of the world is reeling under violence, conflict and incessant fear. It would not be out of context, if the peace, communal harmony and close bond of social cohesiveness in the hidden land can partly be attributed to the initiations, transmissions and secular teachings compassionately given by His Holiness the Dalai Lama during his successive visits to Sikkim.

Three Main Commitments

His Holiness has three main commitments in life.

Firstly, on the level of a human being, His Holiness' first commitment is the promotion of human values such as compassion, forgiveness, tolerance, contentment and self-discipline. All human beings are the same. We all want happiness and do not want suffering. Even people who do not believe in religion recognize the importance of these human values in making their life happier. His Holiness refers to these human values as secular ethics. He remains committed to talk about the importance of these human values and share them with everyone he meets.

Secondly, on the level of a religious practitioner, His Holiness' second commitment is the promotion of religious harmony and understanding among the world's major religious traditions. Despite philosophical differences, all major world religions have the same potential to create good human beings. It is therefore important for all religious traditions to respect one another and recognize the value of each other's respective traditions. As far as one truth, one religion is concerned, this is relevant on an individual level. However, for the community at large, several truths, several religions are necessary.

Thirdly, His Holiness is a Tibetan and carries the name of the 'Dalai Lama'. Therefore, his third commitment is to work to preserve Tibet's Buddhist culture, a culture of peace and non-violence.

ཕགོང་ས་ཕུགས་ཕགོན་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཁོང་གི་སྤྱི་ཆེའི་ནང་གཡོལ་
 ཐབས་མེད་པའི་ཐུགས་ཁུར་གསུམ་མམ་ལྷག་བསམ་སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་ནི།

དང་པོ། ཁོང་ཉིད་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། འགྲོ་བ་མིའི་རྒྱད་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་
 གོང་མཆོར་སྟེལ་ཐབས་བྱ་རྒྱ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་མི་སྟེར་དང་། ཁྲིམ་ཆང་། ལྷི་
 ཆོགས་བཅས་སུ་བདེ་སྤྱོད་འཕྲུང་པའི་གཞི་རྩ་ཡིན་པར་བཞེད།

གཉིས་པ། ཁོང་ཉིད་ཆོས་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། ཆོས་ལུགས་པན་ཚུན་བར་མ་སྟན་
 འཕེལ་གོང་མཆོར་གཏོང་རྒྱ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་ལུགས་འབྲེམ་ནི་ལ་ལྷ་བ་དང་བྲུ་བ་
 མཐའ་འདྲ་མིན་ཡོད་ཀྱང་། བྱམས་པ་དང་། བཅེ་བ། བཟོད་སྟོམ། ཆོག་ཤེས། ཚུལ་
 ཁྲིམས་བཅས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་ཆོས་ལུགས་ཆང་མ་གཅིག་མཚུངས་
 ཡིན་པ་མ་ཟད། མི་ཆེ་བདེ་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་དུ་འཁྱེད་པའི་རྒྱས་པའང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་
 པར་བཞེད།

གསུམ་པ། ཁོང་ཉིད་ཐོད་མི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་མཆན་གནས་ཡོད་པ།
 ལྷག་བར་དུ་ཐོད་ཀྱི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཐོད་མི་མེར་སྤྱུ་ཡོངས་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་སྟོོ་གཏང་
 ཆེན་པོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་ཆ་ནས། ཐོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ལ་ཐུགས་ཁུར་དང་། བཅན་འོག་
 ལ་གནས་པའི་ཐོད་མི་ཆོའི་རང་དབང་གི་མཁྱིན་ཆབ་པ་ཞིག་གནང་རྒྱ་དེའང་ཁོང་གི་
 ཐུགས་ཁུར་ཡིན་པར་བཞེད།

